

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: stosunki międzynarodowe

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Uniwersytet Mikołaja
Kopernika w Toruniu

Data przeprowadzenia wizytacji: 15-16.10.2020 r.

Warszawa, 2020

Spis treści

---

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	11
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	21
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	228
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	31
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	34
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	37
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	340
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	42
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	43
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	49
5. Załączniki:	50
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	50

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego _____	51
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych _____	53
Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych _____	53
Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____	58
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa _____	69
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena _____	70

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Przemysław Osiewicz, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Krzysztof Szewior, ekspert PKA
2. dr Sylwia Gwoździwicz, ekspert PKA
3. Dominik Postaremczak, ekspert PKA ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym
4. Kamil Bonas, ekspert PKA ds. studenckich
5. Justyna Rokita-Kasprzyk, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku stosunki międzynarodowe prowadzonym przez Wydział Politologii i Studiów Międzynarodowych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (UMK), została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2020/2021.

Jakość kształcenia na ocenianym kierunku, była uprzednio oceniana przez Polską Komisję Akredytacyjną w 2013 r. i zakończyła się oceną pozytywną – Uchwała Nr 754/2013 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 12 grudnia 2013 r.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą, w trybie zdalnym. Raport zespołu oceniającego (ZO PKA) został opracowany po zapoznaniu się ze źródłami informacji, zawartymi w: przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny wraz z załącznikami, stroną internetową Uczelni oraz Wydziału, a także na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeglądu infrastruktury dydaktycznej, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, pracownikami oraz studentami Wydziału oraz przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawcami współpracującymi z Wydziałem.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	Stosunki międzynarodowe
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	I stopnia II stopnia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Studia I stopnia: stacjonarne Studia II stopnia: stacjonarne
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}	Studia I stopnia: 1) Nauki o polityce i administracji 2) Nauki prawne 3) Historia Studia II stopnia: 1) Nauki o polityce i administracji 2) Nauki prawne 3) Historia
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	Studia I stopnia: 6 semestrów 180 ECTS Studia II stopnia: 4 semestry 120 ECTS
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	Studia I stopnia: 120 godzin 4 ECTS Studia II stopnia: nie dotyczy
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia:

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

	1) Bezpieczeństwo europejskie i globalne 2) Administracja publiczna w UE 3) Europa Wschodnia Studia II stopnia: 1) Dyplomatyczno - konsularna 2) Bezpieczeństwo globalne 3) Unia Europejska	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	Studia I stopnia: 85 Studia II stopnia: 30	
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	Studia I stopnia: 2130 Studia II stopnia: 945	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	Studia I stopnia: 95 ECTS 52.8% Studia II stopnia: 61.5 ECTS 51.3%	
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	Studia I stopnia: 160 ECTS 88,9% Studia II stopnia: 115 ECTS 95,8%	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	Studia I stopnia: 83 ECTS 46.1% Studia II stopnia: 58 ECTS	

	48.3%	

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Misja i Strategia rozwoju Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu została określona w dokumencie Strategia Rozwoju Uniwersytetu Mikołaja Kopernika na lata 2011-2020, zatwierdzonym Uchwałą Senatu UMK nr 56 z dnia 15 kwietnia 2014 roku. Wskazuje się w misji, że UMK:

- traktuje prowadzoną przez siebie działalność dydaktyczno-naukową jako służbę na rzecz rozwoju i upowszechniania wiedzy oraz dziedzictwa kulturowego, i tym samym dąży do zapewnienia najwyższego poziomu kształcenia, badań naukowych;
- uznaje za swój obowiązek nie tylko przekazywanie najnowszej wiedzy, ale i wszechstronne rozwijanie osobowości, kreatywności i wrażliwości społecznej, będąc miejscem swobodnej wymiany myśli oraz kształtowania postaw budujących społeczeństwo obywatelskie;
- czyni to wszystko w zgodzie z uniwersalnymi zasadami etycznymi i wielowiekowymi, uniwersyteckimi regułami postępowania.

Kierunek stosunki międzynarodowe wpisuje się w te założenia. Ponadto, koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku odpowiada również celom uczelni określonym w ww. dokumencie, tj. nie tylko umacnianie pozycji Uniwersytetu wśród polskich uczelni, ale i uzyskanie znaczącego miejsca w gronie uczelni europejskich. Zgodnie ze Strategią Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, jego osiągnięcie wymaga realizacji założonych celów strategicznych w trzech obszarach: nauki, kształcenia i zarządzania:

- w obszarze „nauka” celem jest „ugruntowanie wysokiej pozycji Uniwersytetu wśród najwyżej cenionych w kraju instytucji naukowych i jako znanego za granicą ośrodka badań oraz kształcenia kadr naukowych, znacząco wpisującego się do dorobku nauki i kultury światowej; zwiększenie przychodów z działalności badawczej oraz osiągnięcie wysokiego poziomu wdrożeń dorobku naukowego do praktyki gospodarczej”;
- w obszarze „kształcenie” za cel obrano „umocnienie pozycji UMK jako jednego z czołowych ośrodków w Polsce zapewniających najwyższą jakość kształcenia oraz doprowadzenie do istotnego zwiększenia umiędzynarodowienia studiów (...); pełniejsze uwzględnianie w ofercie edukacyjnej potrzeb rynku pracy (...) oraz ugruntowanie pozycji Uniwersytetu jako ośrodka wszechstronnego rozwoju studentów (wiedza, umiejętności, kultura, sport), który kształtuje postawy wrażliwe społecznie”;
- w ramach obszaru „zarządzanie” uznano, że najistotniejsze jest „doprowadzenie do stanu, w którym Uniwersytet będzie nowoczesnie zarządzaną organizacją, kreującą przyjazne i efektywne relacje wewnętrzne oraz zewnętrzne, a także godną naśladowania kulturę organizacyjną (...) oraz zapewnienie zdolności prowadzenia działalności rozwojowej gwarantującej odpowiedni poziom konkurencyjności krajowej i międzynarodowej”.

Z punktu widzenia koncepcji kształcenia na kierunku stosunki międzynarodowe, najważniejszy jest obszar drugi Strategii rozwoju UMK w obszarze „kształcenie” tj. cel B.1.4, tj. tworzenie oryginalnej

oferty edukacyjnej, zgodnej z ideą Procesu Bolońskiego, a także pozostałe cele B.2.1 oraz B.2.2, z których pierwszy dotyczy uatrakcyjnienia oferty edukacyjnej Uczelni dzięki unikatowym studiom interdyscyplinarnym, a drugi jest związany z pełniejszym uwzględnieniem oczekiwań rynku pracy. Kolejnym celem realizowanym przez kierunek stosunki międzynarodowe jest ugruntowanie pozycji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu jako ośrodka wszechstronnego rozwoju studentów (wiedza, umiejętności, kultura, sport), który kształtuje postawy wrażliwe społecznie. Ten cel strategiczny realizowany jest z kolei w dwóch celach operacyjnych – B.3.1 oraz B.3.2. Studenci przedstawianego kierunku mogą korzystać z obszernej oferty zajęć ogólnouniwersyteckich, ale również z bogatej oferty zajęć do wyboru realizowanych w ramach Wydziału (wykłady monograficzne, konwersatoria do wyboru w j. polskim i j. obcym). Studenci kierunku stosunki międzynarodowe mogą studiować także w ramach programu „Kariera dwutorowa student – sportowiec”. Cel B.3.2 dotyczy rozpowszechnienia idei wolontariatu i innych form aktywności społecznej, czemu odpowiada fakt, że studenci Jednostki, w tym także stosunków międzynarodowych, biorą udział w wielu akcjach o charakterze społecznym (np. Szlachetna Paczka, WOŚP, WPiSM dla Borów – Solidarni z Rytle). Działają również w Studenckich Kołach Naukowych. W konsekwencji kształcenie na kierunku stosunki międzynarodowe ma nie tylko wymiar edukacyjny, ale również kulturotwórczy, gdyż studia inspirują studentów do poszerzania swoich możliwości, umiejętności i horyzontów. Studenci przedstawianego kierunku mogą także poszerzać swoje kompetencje językowe (i potwierdzać je certyfikatami), co w dobie globalizacji jest niezbędne dla budowania własnej pozycji na rynku pracy. W ramach zajęć dydaktycznych wykładowcy stawiają sobie także za cel wspieranie rozwoju kompetencji miękkich u studentów (np. wystąpienia publiczne, autoprezentacja).

Mając na uwadze powyższe należy uznać, że kierunek stosunki międzynarodowe pozostaje w zgodzie ze Strategią rozwoju UMK oraz ze Strategią rozwoju Wydziału (zatwierdzoną Uchwałą Nr 123 Rady Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 15 października 2013 r. w sprawie zmiany w strategii Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych UMK na lata 2012-2020), kontynuowaną przez Wydział Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie (WNoPiB), której celem jest m.in. prowadzenie działalności naukowo-dydaktycznej opartej na zasadach rzetelności, wzajemnego szacunku, zaufania oraz odpowiedzialności, humanizmu, wolności w dociekaniu prawdy i wyrażaniu poglądów. Zgodnie uzyskaną informacją od władz UMK i wydziału podczas wizytacji zapewniono, że Strategia rozwoju UMK oraz w Strategii rozwoju Wydziału od 2021 roku będą doskonalone również w aspekcie uwzględnienia w nich polityki edukacyjnej związanej z doskonaleniem jakości kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jak i doskonalenia uwarunkowań związanych z jego prowadzeniem.

Kierunek stosunki międzynarodowe został przyporządkowany do trzech dyscyplin, które są związane z prowadzoną działalnością naukową UMK (tj. dyscyplina nauk o polityce i administracji, dyscyplina nauk prawnych oraz dyscyplina historia). Pierwszą z dyscyplin reprezentują w Uczelni prawie wyłącznie pracownicy Wydziału, na którym aktualnie umiejscowiony jest kierunek stosunki międzynarodowe. Z kolei dyscyplinę nauki prawne reprezentują przede wszystkim pracownicy Wydziału Prawa i Administracji UMK, jednak część pracowników Jednostki ma wykształcenie prawnicze i stopnie/tytuły naukowe w dziedzinie nauk społecznych z dyscypliny nauki prawne. Podobnie, dyscyplinę historia reprezentują przede wszystkim pracownicy Wydziału Nauk Historycznych, jednak pracownicy Wydziału prowadzą interdyscyplinarne badania również z zakresu historii. Wobec tego, kształcenie na kierunku stosunki międzynarodowe jest ściśle związane z działalnością naukową. Wśród głównych kierunków badań prowadzonych przez pracowników jednostki w poszczególnych zespołach są: 1) Współczesne

stosunki międzynarodowe, polska polityka zagraniczna i polskie relacje międzynarodowe 2) Uwarunkowania i kierunki rozwoju oraz płaszczyzny aktywności Unii Europejskiej na początku XXI wieku 3) Bezpieczeństwo międzynarodowe 4) Konflikty międzynarodowe w przeszłości i obecnie 5) Metodologia prowadzenia prac badawczych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji 6) Systemy i partie polityczne w Polsce i na świecie 7) Oblicza polskiej oraz światowej myśli politycznej w warunkach tworzenia oraz funkcjonowania społeczeństwa masowego.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku stosunki międzynarodowe są zasadniczo zorientowane z ogólnymi trendami wynikającymi z ogólnego zapotrzebowania rynku na absolwentów charakteryzujących się umiejętnościami i kompetencjami takimi jak: komunikacja interpersonalna, znajomość języków obcych, umiejętność organizacji pracy własnej motywacja do pracy, chęć dalszego uczenia się i podejmowania wyzwań w obszarze zawodowym. Koncepcja kształcenia, cele kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku stosunki międzynarodowe zostały tak skonstruowane, aby umożliwić studentom nabycie takich właśnie umiejętności i kompetencji. W tym celu zainicjowane zostały np. lektoraty z języków obcych (na studiach pierwszego stopnia dwa, w tym jeden do wyboru), znaczna liczba konwersatoriów do wyboru (ćwiczenie głównie realizowane są z kompetencji i umiejętności miękkich, w tym w języku obcym (język obcy specjalistyczny) oraz możliwość wyboru przez studentów wykładów ogólnouniwersyteckich i monograficznych, seminariów czy jednej z oferty trzech specjalizacji, co pozwala studentom zindywidualizować ścieżkę uczenia się, tak, by odpowiadała ona ich wizji rozwoju i potem wejścia na rynek pracy. Student ma szeroki wybór zajęć fakultatywnych, które może dobierać wedle własnych zainteresowań i obranej ścieżki rozwoju (pod kątem przyszłej kariery zawodowej). Dzięki temu na studiach pierwszego stopnia student ma dowolność w zakresie wyboru aż 83 punktów ECTS (46,1% wszystkich punktów), na studiach drugiego stopnia jest to odpowiednio 58 ECTS (48,3% wszystkich punktów). Zespół oceniający zauważył jednak, że efekty uczenia się na wizytowanym kierunku są w stopniu zbyt ogólnym zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego i potrzeby rynku pracy. Wnioski z analizy dokumentacji oraz spotkania zespołu oceniającego PKA z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego wskazały, że rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi w ramach prowadzonego kierunku uczelnia współpracuje, tylko częściowo jest zgodny z dyscyplinami, do których kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku. Podczas wizytacji ocenianego kierunku studiów uzyskano wyjaśnienia, że Uchwała Nr 5 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 5 lutego 2019 r. w sprawie dostosowania programów studiów do wymagań ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, nie zawiera zapisów dotyczących interesariuszy, czy też konieczności uwzględnienia ich głosu w tego typu działaniach dostosowawczych. W związku z tym, zespół oceniający mając na względzie ogólnoakademicki profil kierunku stosunki międzynarodowe oraz badawczy charakter Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu zauważa, że na ocenianym kierunku współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, z interesariuszami zewnętrznymi (mająca realne przełożenie na konstrukcję programu studiów: koncepcję, cele kształcenia oraz efekty uczenia się) nie jest prowadzona. Rekomenduje się zaimplementowanie rozwiązań umożliwiających prowadzenie skutecznej współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, interesariuszami zewnętrznymi, które przekładać się będą na działania umożliwiające permanentne doskonalenie programów studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku stosunki międzynarodowe.

Efekty uczenia się dla kierunku stosunki międzynarodowe, obowiązują od roku akademickiego 2019/2020 zostały zatwierdzone Uchwałą Nr 121 Senatu UMK z dnia 24 września 2019 r. Efekty uczenia się na studiach pierwszego stopnia są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w 3 dyscyplinach: nauka o polityce i administracji (68,9%), nauki prawne (10,6%) oraz historia (20,5%) i odpowiadają właściwemu 6 poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji. Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim. Efekty uczenia się na studiach drugiego stopnia na kierunku stosunki międzynarodowe są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w 3 dyscyplinach: nauka o polityce i administracji (65,8%), nauki prawne (14,2%) historia (20%) i odpowiadają właściwemu 7 poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji. Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim. W zbiorze efektów uczenia się określonych dla ocenianego kierunku oraz dla modułów zajęć uwzględniono efekty związane ze zdobywaniem przez studentów umiejętności badawczych, właściwych dla zakresu działalności naukowej odpowiadającej ocenianemu kierunkowi oraz kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy oraz w dalszej edukacji. Efekty uczenia się uwzględniają także umiejętności związane z komunikowaniem się w języku angielskim jako podstawowym dla stosunków międzynarodowych (K_U04: formułuje własne tezy i je uzasadnia, a także ocenia poglądy innych i dyskutuje o tym w języku polskim i obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego) oraz wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej i badawczej właściwej dla ocenianego kierunku (np. K_W08: zna metodologię badań w zakresie stosunków międzynarodowych i prowadzi badania pod kierunkiem opiekuna naukowego, K_U03: poprawnie stosuje poznaną terminologię i metody badawcze z zakresu dyscyplin naukowych, w ramach których prowadzone są badania nad stosunkami międzynarodowymi). Również na studiach drugiego stopnia efekty uczenia się uwzględniają umiejętności związane z komunikowaniem się w języku angielskim oraz kształtują warsztat naukowo-badawczy (K_U05: potrafi w sposób spójny i przejrzysty wypowiadać się ustnie i na piśmie, w tym w j. obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, o zagadnieniach stanowiących przedmiot zainteresowania stosunków międzynarodowych, wykorzystując dorobek różnych dyscyplin naukowych oraz uzasadniając swoje twierdzenia; K_W01: ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej stosunków międzynarodowych oraz ich interdyscyplinarnym charakterze odnoszącym się do nauk: o polityce i administracji, prawnych, ekonomicznych i historii; K_U04: wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu dyscyplin, w ramach których prowadzone są badania nad stosunkami międzynarodowymi, dla opisu i analizy problemów międzynarodowych). W aspekcie spójności szczegółowych efektów uczenia się zdefiniowanych dla grup przedmiotów (modułów zajęć), tworzących program studiów, z efektami określonymi dla ocenianego kierunku, w wyniku analizy dokonanej na podstawie wybranych sylabusów (realizowanych przedmiotów w roku akademickim 2019/2020) nie stwierdzono uchybień w zakresie określenia przedmiotowych efektów uczenia się, ich powiązań z efektami kierunkowymi, a także treściami kształcenia oraz formami zajęć, w ramach których są osiąganе. Na podstawie przeprowadzonej analizy kierunkowych i przedmiotowych efektów uczenia się należy pozytywnie ocenić spójność szczegółowych efektów zdefiniowanych dla poszczególnych grup przedmiotów tworzących program studiów z efektami uczenia się określonymi dla ocenianego kierunku. Mając na uwadze powyższe zespół oceniający uznał, że efekty uczenia się są sformułowane w sposób zrozumiały, określający specyficzne kompetencje, jakie student powinien osiągnąć oraz pozwalający na stworzenie skutecznego systemu ich weryfikacji. Zespół oceniający pozytywnie ocenił możliwość osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się określonych dla poszczególnych grup przedmiotów uwzględnionych w programie studiów pierwszego stopnia i drugiego stopnia na kierunku stosunki międzynarodowe.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1³(kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz polityką jakości, a także mieszczą się w dyscyplinach naukowych, do których kierunek jest przyporządkowany tj. nauki o polityce i administracji, nauki prawne, historia. Koncepcja i cele kształcenia są związane z prowadzoną w UMK działalnością naukową ww. dyscyplinach, są zasadniczo zorientowane z ogólnymi trendami wynikającymi z ogólnego zapotrzebowania rynku na absolwentów charakteryzujących się umiejętnościami i kompetencjami zorientowanymi na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym zawodowego rynku pracy. Efekty uczenia się uwzględniają w odpowiednim stopniu kompetencje badawcze, komunikowania się w języku angielskim i kompetencje społeczne, niezbędne w działalności naukowej. Określone dla ocenianego kierunku efekty uczenia się są możliwe do osiągnięcia i sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie skutecznego systemu ich weryfikacji. Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim, zostały przypisane zgodnie z właściwymi poziomami Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Treści programowe przedstawione w zweryfikowanych na wizytowanym kierunku sylabusach odnoszą się do dyscyplin naukowych: nauka o polityce i administracji, nauki prawne, historia. Są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w ww. dyscyplinach. Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się określonymi dla poszczególnych przedmiotów, uwzględniają najnowszą wiedzę z zakresu dyscyplin, do której odnoszą się efekty uczenia się. Nie mniej jednak, w przypadku niektórych sylabusów można zauważyć pewne niespójności i braki, w omawianym aspekcie jak i konsekwencji w rozkładach punktów ECTS np.:

---

³W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

– treści dla programu studiów pierwszego stopnia w przedmiocie *ochrona własności intelektualnej*: odnoszą się tylko do prawa autorskiego i praw pokrewnych, brakuje treści związanych z innymi aspektami ochrony własności intelektualnej np. na gruncie przepisów Prawa przemysłowego czy Ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tym bardziej, że w programie w 2018/2019 r. nastąpiła zmiana nazewnictwa tego przedmiotu z Prawa autorskiego), dlatego realizowane treści nie będą w pełnym zakresie zgodne z efektem K_W09: (student) zna i rozumie pojęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej.

- w sylabusie dla przedmiot: *międzynarodowe prawo humanitarne konfliktów zbrojnych* na semestr letni 2020/2021 brakuje konsekwencji rozkładu przyjętej formalnie w programie studiów liczby 3 pkt ECTS, wskazano bowiem (konwersatorium - 30 h; czas poświęcony na pracę indywidualną studenta potrzebny do pomyślnego zaliczenia przedmiotu, tj. wcześniejsze przygotowanie i uzupełnienie notatek, powtórzenie materiału, czytanie literatury - 60 h; przygotowanie referatu - 100 h, czyli razem: 190 h)

Zgodnie z opisem programu studiów stacjonarnych, pierwszego stopnia, na kierunku stosunki międzynarodowe o profilu ogólnoakademickim, który stanowi załącznik nr 1 do Uchwały Nr 40 Rady WPiSM z dnia 16 kwietnia 2019 r. studia trwają 6 semestrów (2130 godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, 180 punktów ECTS). Studia w formie niestacjonarnej nie są prowadzone. Studia realizowane są w trzech specjalizacjach zgodnie z wyborem dokonywanym przez studenta: *bezpieczeństwo europejskie i globalne; administracja publiczna w UE; Europa Wschodnia*. Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, określonych dla ocenianego kierunku. Zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia przypisano na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia 95 punkty ECTS (52.8%). W związku z powyższym, należy stwierdzić, że dla studiów stacjonarnych wymaganie, iż zajęciom z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich przypisano co najmniej połowę wszystkich punktów ECTS wskazanym w programie studiów, zostało spełnione.

Zgodnie z opisem programu studiów stacjonarnych drugiego stopnia na kierunku stosunki międzynarodowe o profilu ogólnoakademickim, który stanowi załącznik nr 4 do Uchwały Nr 40 Rady WPiSM z dnia 16 kwietnia 2019 r. studia trwają 4 semestry (945 godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, 120 punktów ECTS), studia w formie niestacjonarnej nie są prowadzone. Studia realizowane są w trzech specjalizacjach zgodnie z wyborem dokonywanym przez studenta: *dyplomatycko - konsularna, bezpieczeństwo globalne, Unia Europejska*. Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, określonych dla ocenianego kierunku i poziomu kształcenia. Zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia przypisano na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia 61,5 punkty ECTS (51.3%). W związku z powyższym, należy stwierdzić, że dla studiów stacjonarnych wymaganie, iż zajęciom z bezpośrednim

udziałem nauczycieli akademickich przypisano co najmniej połowę wszystkich punktów ECTS wskazanym w programie studiów, zostało spełnione.

Na ocenianym kierunku stosowane są standardowe formy zajęć (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, lektoraty, laboratorium, seminarium i wychowanie fizyczne) wykorzystywane również w kształtowaniu u studentów kompetencji przygotowujących do praktycznej realizacji zadań. Dobór form zajęć w stosunku do możliwości osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się na poziomie modułów zajęć oraz całego kierunku zespół oceniający ocenia pozytywnie. Zajęcia na ćwiczeniach są prowadzone w stosunkowo niewielkich grupach, co umożliwia aktywizowanie studentów w samodzielnym myśleniu, działaniu, prowadzeniu badań i samokształtowaniu niezbędnych kompetencji, w tym kompetencji miękkich – osobistych i interpersonalnych (np. umiejętność pracy w grupie, zarządzania czasem, przestrzegania zasad etyki, samodzielne i kreatywne wykonywanie zadań). Trafność doboru oraz zróżnicowanie form zajęć dydaktycznych oraz proporcja liczby godzin przypisanych poszczególnym formom w zależności od 3 specjalizacji: w programie studiów pierwszego stopnia (wykłady – 795, ćwiczenia – 405/405/465, konwersatoria – 465/510/450, laboratoria - 75/30/30, lektoraty – 240, seminaria – 60, wychowanie fizyczne - 60); w programie studiów drugiego stopnia (wykłady – 405/405/390, ćwiczenia – 120, konwersatoria – 300/300/315, lektoraty – 30, seminaria – 90), a także liczebność grup studenckich w powiązaniu z formami zajęć, zakładanymi efektami uczenia się i profilem kształcenia należy ocenić pozytywnie.

Przedmioty obieralne to grupy przedmiotów, które uwzględniają trendy i zmiany zachodzące w stosunkach międzynarodowych i potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, ale w mniejszym stopniu rynek pracy. Oferta przedmiotów obieralnych spełnia wymagania określone w §3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r., poz. 1861, z późn. zm.), zgodnie z którym program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogółu liczby p.ECTS koniecznej do ukończenia studiów. Na ocenianym kierunku liczba punktów ECTS przypisana modułom obieralnym na studiach stacjonarnych wynosi: na studiach pierwszego stopnia - 83 punkty ECTS; na studiach drugiego stopnia - 58 punkty ECTS co stanowi odpowiednio 46,1% i 48,3 % ogółu punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie

Program studiów obejmuje moduły zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów. Przypisane im zostało odpowiednio: na studiach pierwszego stopnia - 160 punktów ECTS (88,9%); na studiach drugiego stopnia – 115 punktów ECTS (95,8%). Wymiar ten, spełnia warunek, iż program studiów obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w UMK działalnością naukową w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS. Plan studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języków obcych: na studiach pierwszego stopnia - język angielski specjalistyczny I oraz język obcy specjalistyczny do wyboru I / francuski, niemiecki, rosyjski; na studiach drugiego stopnia – język angielski specjalistyczny II; oraz dodatkowo program studiów uwzględnia różne konwersatoria do wyboru w j. obcym.

Poprawność wyodrębnienia grup przedmiotów (modułów zajęć) w ramach planu studiów pierwszego i drugiego stopnia w ocenie zespołu oceniającego nie budzi zastrzeżeń. Poszczególne moduły są zwarte tematycznie i jednocześnie zawierają dobrze określone obszary wiedzy z zakresu stosunków międzynarodowych. Brak uwag do sekwencji przedmiotów. Prawdliwość określenia wymiaru godzinowego przedmiotów, oszacowania nakładu pracy niezbędnego do osiągnięcia efektów uczenia

się dla danego modułu, mierzonego liczbą punktów ECTS, zdaniem zespołu oceniającego również nie budzi zastrzeżeń.

Informacje dotyczące stosowanych form i metod kształcenia zapewniających osiągnięcie efektów uczenia się zostały ogólnie ujęte w poszczególnych grupach przedmiotów (modułach zajęć) i wskazane w programach: studiów pierwszego stopnia wizytowanego kierunku stanowiącego załącznik nr 1 do Uchwały Nr 40 Rady Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych z dnia 16 kwietnia 2019 r. oraz drugiego stopnia stanowiącego załącznik nr 4 do Uchwały Nr 40 Rady Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych z dnia 16 kwietnia 2019 r. Wśród nich znajdują się takie standardowe metody jak: wykład; ćwiczenia, wystąpienia publiczne/referat; dyskusja problemowa; studium przypadku; metody projektu; pogadanka; opis; SWOT; krytyczna analiza badań i literatury. W grupie przedmiotów: praca naukowa (pierwszy stopień) i praca dyplomowa (drugi stopień) program studiów przewiduje również poza tymi wskazanymi powyżej, również metody rozwijające refleksyjne myślenie oraz służące prezentacji treści, analiza (porównawcza, krytyczna). Metody kształcenia zostały również wskazane w sylabusach dla poszczególnych przedmiotów. Metody te umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego na poziomie B2 na studiach pierwszego stopnia, a na drugim stopniu języka angielskiego specjalistycznego II oraz aktywny udział w konwersatoriach do wyboru w j. obcym. Stosowane metody kształcenia są zorientowane na studenta, motywują do uczenia się oraz umożliwiają zdobycie zakładanych efektów uczenia się. Metody kształcenia zapewniają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, a także stosowania właściwych metod i narzędzi, w tym technik informacyjno-komunikacyjnych w związku z kształceniem zdalnym.

Organizacja procesu nauczania w semestrze zimowym w roku 2020/2021 (w związku z sytuacją epidemiczną w kraju związaną z zagrożeniem COVID-19) na wizytowanym kierunku studiów jest prowadzona zdalnie, z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Zgodnie z zarządzeniem nr 178 Rektora UMK zalecanymi platformami i narzędziami do zdalnego nauczania są: Moodle, BigBlueButton w ramach Moodle oraz Microsoft Teams. Ponadto, Wydział zakupił 20 licencji oprogramowania ZOOM, pracownicy również w awaryjnych sytuacjach korzystają z Google Meet. Każdy wydział na początku roku akademickiego 2020/2021 otrzymał z jednostki odpowiedzialnej z e-learning UMK listę dostępnych kursów wraz z hasłami dostępowymi na kursy: platforma Moodle, platforma BigBlueButton; e-learning a prawo autorskie; metodyka kształcenia zdalnego; Microsoft Teams – kurs podstawowy. Ponadto, na podstawie Zarządzenia nr 207 Rektora UMK z dniem 1 października 2020 roku powołano zespół ds. zdalnego nauczania, którego zadaniem jest m.in. określenie potrzeb osobowych i infrastrukturalnych w zakresie e learningu, nadzorowanie i prowadzenie szkoleń dla pracowników i studentów; poświadczanie oraz ewaluacja umiejętności prowadzenia zajęć zdalnych; opracowanie strony internetowej lub portalu poświęconego e-learningowi na UMK. W każdym momencie pracownik, jak i student może skorzystać z samouczków na platformie moodle.umk.pl stworzonych przez pracowników WNoPiB.

Na ocenianym kierunku metody kształcenia dostosowane są do indywidualnych potrzeb studentów, a także zorientowane na wsparcie studentów, których dotknęły różne wypadki losowe lub mają stwierdzony stopień niepełnosprawności. Na UMK funkcjonuje Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych (prowadzi również wypożyczalnię sprzętu i oprogramowania dla studentów z niepełnosprawnościami). Jeżeli niepełnosprawność studenta nie pozwala na jego udział w zajęciach w standardowym trybie, dziekan, na wniosek zainteresowanego złożony nie później niż siedem dni przed rozpoczęciem zajęć, podejmuje decyzję o zmianie zasad jego uczestnictwa w zajęciach, polegającej w

szczegółności na: włączeniu do udziału w zajęciach osób trzecich występujących m.in. jako tłumacze języka migowego, stenotypiści, asystenci laboratoryjni; umożliwieniu zastosowania urządzeń technicznych, w tym urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk, - przygotowaniu materiałów dydaktycznych w alternatywnej formie zapisu; określeniu dopuszczalnej liczby nieobecności na zajęciach; ; zorganizowaniu dla studenta indywidualnych zajęć dydaktycznych lub konsultacji (m.in. lektoratów językowych). Ponadto, student, którego stan zdrowia nie pozwala na uczestnictwo w zajęciach w standardowym trybie przewidzianym w programie studiów, może wystąpić do dziekana swojego wydziału z wnioskiem o studiowanie w trybie indywidualnej organizacji studiów. Po uzyskaniu zgody dziekana, student zobowiązany jest do ustalenia z prowadzącymi indywidualnych zasad odbywania i zaliczania zajęć, zapewniających osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Ponadto studenci, u których charakter niepełnosprawności może powodować trudności w wywiązywaniu się z obowiązków akademickich, mogą wnioskować o przydzielenie asystenta. Jego podstawowym zadaniem jest wsparcie dla studenta z określonymi niepełnosprawnościami w czynnościach związanych z kształceniem na Uczelni. Pomoc asystenta jest bezpłatna. Elastyczność stosowanych metod kształcenia i organizacji kształcenia, również w powiązaniu z możliwością ich dostosowania do różnych, grupowych oraz indywidualnych potrzeb studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnościami, oraz wsparcie udzielane studentom ze strony nauczycieli akademickich i pracowników administracyjnych, należy ocenić pozytywnie. Ponadto, podczas rozmów zespołu oceniającego z przedstawicielami Jednostki uzyskano informację, że program studiów pierwszego i drugiego stopnia będzie w 2021 roku doskonalony pod kątem wykorzystywanych w procesie nauczania i uczenia się narzędzi i technik kształcenia na odległość, mając na uwadze doświadczenia uzyskane w związku z obowiązkowym przejściem na tryb kształcenia na odległość w 2019/2020 roku. Indywidualizacja kształcenia jest dostosowywana (w zależności od aktualnych zgłoszeń i potrzeb) do różnych potrzeb edukacyjnych studentów, w szczególności studentów z niepełnosprawnościami. Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych prowadzi w ramach swoich obowiązków wypożyczalnię sprzętu i oprogramowania dla studentów niepełnosprawnych.

Praktyki zawodowe studentów na kierunku stosunki międzynarodowe są obowiązkowe. Efekty uczenia się założone dla praktyk zawodowych są nieaktualne w odniesieniu do kierunkowych efektów uczenia się dla aktualnego programu studiów. Odnoszą się do efektów uczenia się opracowanych w programie studiów na rok akademicki 2014/2015. Ponadto, należy zaznaczyć, że są one sformułowane na wysokim poziomie ogólności. Wnioski z analizy dokumentacji oraz rozmów przeprowadzonych z przedstawicielami uczelni wskazują, że jest to zabieg, który ma zniwelować problem związany z relatywnie niską liczbą na terenie Torunia podmiotów, które prowadzą działalność w skali międzynarodowej, a także zróżnicowanym typem podmiotów, w których studenci odbywają praktyki. Zgodnie z sylabusem w wyniku odbycia praktyk na pierwszym stopniu planowane do osiągnięcia są efekty odnoszące się wiedzy związanej z poznaniem zasad funkcjonowania i rozwoju konkretnego podmiotu w środowisku międzynarodowym oraz pogłębiania wiedzy na temat zasad i norm prawa międzynarodowego, krajowego i lokalnego w określonej dziedzinie, związanej ze specyfiką branży miejsca praktyk. Należy zwrócić uwagę na fakt, że studenci odbywający praktyki w jednostkach samorządu terytorialnego, regionalnej bądź lokalnej administracji publicznej mają do osiągnięcia jeszcze jeden efekt: rozumie istotę i specyfikę działania tego typu podmiotów (K_W17). Zakres efektów uczenia się - podobnie jak ma to miejsce w przypadku wszystkich innych przedmiotów - powinien być taki sam dla wszystkich studentów.

Wymiar praktyk wynosi 120 godzin i przypisano im - zgodnie z przelicznikiem - 4 punkty ECTS. Praktyki realizowane są w IV semestrze w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych i egzaminów. Możliwe, że m.in. z tego powodu, zakres działań podejmowanych przez studentów podczas praktyk ogranicza się w wielu przypadkach do prostych zadań typu: przygotowywanie dokumentów przewozowych, opisywanie kopert, wprowadzanie danych do systemu. Obowiązującym dokumentem regulującym zasady odbywania praktyk jest Zarządzenie Rektora Nr 100 z dnia 10 sierpnia 2009 (sic!) r. w sprawie zasad odbywania praktyk studenckich. Zgodnie z §4 "student może odbyć praktykę w wybranym przez siebie zakładzie pracy, jeżeli charakter wykonywanej przez studenta pracy będzie zgodny z programem praktyk". Na jakość (wartość) odbywanych praktyk w głównej mierze wpływa dobór miejsc ich odbywania. Jedną z konsekwencji takiego stanu rzeczy jest fakt, iż - jak wskazują statystyki udostępnione przez uczelnię - najpopularniejszą formą zaliczania praktyk jest uznawanie efektów uczenia się na podstawie pracy zawodowej. Należy zatem wskazać, że jest to rozwiązanie niezgodne z obowiązującymi przepisami. Zgodnie ze stanowiskiem interpretacyjnym nr 4/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 2 lipca 2020 r. na podstawie art. 71 ustawy PSWiN, uczelnia może potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku (pod pewnymi warunkami). Jednocześnie, efekty uczenia się są potwierdzane w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów, co dotyczy także efektów przypisanych praktykom zawodowym. Nie ma przeszkód, aby efekty określone dla praktyk zawodowych były weryfikowane przy zastosowaniu instytucji potwierdzania efektów uczenia się, należy jednak zwrócić uwagę, iż stosowanie tej instytucji podlega pewnym ograniczeniom, m.in. w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do zajęć objętych programem studiów, zaś liczba studentów, którzy zostali przyjęci na studia na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się, nie może być większa niż 20% ogólnej liczby studentów na danym kierunku, poziomie i profilu. Oznacza to, że jeśli efekty uczenia się przypisane do praktyk mają być zaliczane na podstawie pracy zawodowej, to mogą one być uznane nie więcej niż 20% liczby studentów oraz tylko na etapie rekrutacji na studia.

W załączniku nr 1 do Uchwały Nr 82. Rady Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych z dnia 9 grudnia 2014 r. wskazano, że student może skorzystać z oferty praktyk Biura Karier UMK. Tymczasem, informacje dotyczące potencjalnych miejsc praktyk nie są dostępne publicznie, a jedynie po zalogowaniu na dedykowany portal międzyuczelniany. Ogłoszenia na nim są skierowane do wszystkich zainteresowanych studentów, w tym również studentów innych uczelni. Uczelnia nie zapewnia zatem miejsc praktyk dla wszystkich studentów ocenianego kierunku.

Analiza udostępnionych przez uczelnię dzienników praktyk wskazuje, że praktyki zostały zaliczone studentom, którzy nie wykonywali żadnych czynności, które wpisują się w część efektów uczenia się odnoszących się do umiejętności, np. opracowuje na podstawie źródeł pisanych i elektronicznych krótkie prezentacje, raporty, przeglądy prasy, informacje w języku polskim lub angielskim z zakresu zainteresowań jednostki przyjmującej praktykanta, dokonuje tłumaczenia tekstów lub symultanicznego. Część studentów nie osiągnęła zatem niektórych efektów uczenia się albo ich osiągnięcie nie zostało zweryfikowane. Wniosek taki wynika z § 5 Zarządzenia Rektora nr 100 z 2009 roku, w którym wskazano, że studenci mogą złożyć w dziekanacie wnioski o zaliczenie jako praktyki wykonywanej przez niego pracy lub innej działalności, w kraju lub za granicą, o charakterze spełniającym wymagania programu praktyki. Do wniosku należy dołączyć kopie dokumentów potwierdzających wykonywanie pracy lub innej działalności. Nie ma jednak zapisów dotyczących formy i zakresu weryfikacji tej dokumentacji. W odniesieniu do zasad weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia

się i zaliczenia praktyk warto wskazać na konieczność przeformułowania zapisów z § 8 ust. 2. pkt. 7 Zarządzenia Rektora nr 100 (2009), w którym wskazano m.in., że "do obowiązków opiekuna praktyk należy w szczególności: (...) zaliczanie odbycia praktyk poprzez odpowiedni wpis do indeksu"; oraz § 4 Uchwały Rady Wydziału nr 82 (2014) "do obowiązków zakładu pracy należy w szczególności: wystawienie studentowi dokumentów umożliwiających zaliczenie praktyk". Należy zaznaczyć, że dokumentacja przebiegu praktyk jest wypełniana rzetelnie przez studentów. Można na jej podstawie zorientować się w realizowanych w ich trakcie zadaniach. Warto zaznaczyć, że rozwiązaniem o dużym potencjale rozwoju kompetencji analitycznych i wykorzystania zdobytych wiedzy i umiejętności w praktyce jest konieczność przygotowania w ramach sprawozdania z praktyk opisu instytucji/podmiotu oraz analizy jego funkcjonowania w wymiarze międzynarodowym. W większości analizowanych przypadków opracowania te miały raczej charakter sprawozdania z działań, wskazania zadań instytucji czy opisanie swoich odczuć niż analizy z uwzględnieniem kontekstu międzynarodowego, stąd wskazano na potencjał (a nie rzeczywisty efekt) tego rozwiązania.

W przedstawionej dokumentacji praktyk, która ma pozwolić na weryfikację i ocenę osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, tylko w jednym przypadku wykorzystano rozwiązanie standaryzujące ocenę dokonywaną przez zakładowego opiekuna praktyk. Tym rozwiązaniem jest formularz oceny praktykanta, który - jak wynika z wypowiedzi przedstawicieli uczelni - nie jest standardowo stosowany jako element dokumentacji praktyk. Rekomendacja: wystandaryzowany formularz oceny odnoszący się do założonych efektów uczenia się (niekoniecznie wprost, ze względu na hermetyczność nomenklatury), powinien stanowić obowiązkowy element dokumentacji praktyk. Podsumowując, sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań jest trafnie dobrany, choć wymaga standaryzacji. Wyniki przeprowadzonej oceny wskazują natomiast, że metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk nie umożliwiają skutecznego sprawdzenia i oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. W rzeczywistości osiągnięcie tych efektów w ogóle nie jest weryfikowane. Niezaliczenie praktyk miało miejsce jedynie w przypadkach, gdy studenci nie dostarczyli żadnej dokumentacji umożliwiającej jej prawidłowe rozliczenie. Należy zaznaczyć, że w roku akademickim 2019/2020, w związku z sytuacją epidemiczną wprowadzono rozwiązanie, które polega na przygotowaniu pracy pisemnej na jeden z dwóch wskazanych ogólnie tematów: Funkcjonowanie (nazwa instytucji / przedsiębiorstwa / urzędu / innego podmiotu) a COVID-19. Uwagi praktyczne Przydatność zajęć (nazwa zajęć) prowadzonych na kierunku do podjęcia pracy w charakterze (nazwa stanowiska pracy) w (nazwa podmiotu). Uwagi na podstawie doświadczeń własnych. Na podstawie tych prac zaliczono praktyki dziesięciu osobom. Mając na uwadze obiektywnie występujące trudności w realizacji praktyk w wyniku sytuacji epidemicznej związanej z COVID-19, zespół oceniający nie może uznać za skuteczne i uzasadnione umożliwienie zaliczenia studentom praktyk na podstawie pracy pisemnej. Lektura przykładowych prac wskazuje, że w wyniku ich opracowania studenci mieli szansę częściowo osiągnąć tylko 4 spośród 9 założonych efektów uczenia się. Ponadto, w żadnej z prac nie odnieśli się do wymiaru międzynarodowego funkcjonowania opisywanych podmiotów. Przygotowanie prac odnoszących się do przydatności zajęć prowadzonych na kierunku niewątpliwie może mieć walor doskonalący z punktu widzenia jakości kształcenia. Jednak lektura przedstawionych prac studentów wskazuje, że odnoszą się oni w nich do swoich odczuć i przekonań, a wnioski mają charakter zdroworozsądkowy. Podsumowując, uznawanie osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do praktyk na podstawie przedstawionych prac należy uznać za nieuzasadnione. Choć - zgodnie z § 8 ust. 2. pkt. 4 Zarządzenia Rektora nr 100 (2009) - "do obowiązków opiekuna praktyk należy w szczególności: (...) zatwierdzanie miejsc odbywania praktyk (zakładów pracy, w których organizowana jest praktyka)", to wnioski z

przeprowadzonej oceny programowej wskazują, że zatwierdzanie miejsc praktyk nie jest oparte o ocenę uwzględniającą jednolite kryteria jakościowe. W przypadku samodzielnego wskazania przez studenta miejsca odbywania praktyki, osoba sprawująca nadzór nad praktykami zatwierdza to miejsce kierując się ogólnikowymi zapisami z w/w Zarządzenia nr 100: "student może odbyć praktykę w wybranym przez siebie zakładzie pracy, jeżeli charakter wykonywanej przez studenta pracy będzie zgodny z programem praktyk" oraz § 3 ust. 1 uchwały Nr 82 Rady Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie zasad odbywania praktyk studenckich na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych: „Student samodzielnie poszukuje miejsca odbycia praktyk, w którym powinno się realizować zadania zgodne z kierunkiem studiów i specjalizacją wybraną przez studenta”. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekuna praktyk po stronie uczelni oraz fakt, że funkcję tę pełni jedna osoba, nie budzą wątpliwości. Opiekunowie w miejscach odbywania praktyk nie są w żaden sposób weryfikowani. W obowiązujących dokumentach regulujących realizację praktyk wskazano jedynie, że "do obowiązków zakładu pracy należy w szczególności: wyznaczenie zakładowego opiekuna praktyk, sprawującego w miejscu pracy nadzór nad studentem odbywającym praktykę" (Uchwała Rady Wydziału nr 82 (2014)). Nie wskazano żadnych wymagań w odniesieniu do tej osoby. Ponadto, o braku takiej weryfikacji świadczy również dokumentacja praktyk wskazująca - w części przypadków - na niewykonywanie przez studentów zadań zgodnych z kierunkiem studiów. Ponadto, formułowane przez opiekunów praktyk oceny studentów często nie odnoszą się do kwalifikacji wynikających z osiągnięcia (lub nie) efektów uczenia się. Zapewnienie infrastruktury i wyposażenie miejsc odbywania praktyk, w taki sposób, aby były one zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się oraz umożliwiały osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się i prawidłową realizację praktyk nie stanowi w przypadku ocenianego kierunku trudności. Również lista miejsc praktyk nie wskazywała na brak lub niewystarczającą dla procesu kształcenia infrastrukturę. Wnioski z lektury dzienników praktyk wskazują jednak, że w przypadku części studentów zakres i typ realizowanych zadań nie umożliwiały osiągnięcia efektów uczenia się.

Sformalizowane zasady regulujące organizację i nadzór nad praktykami określono w Zarządzeniu nr 100 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 10 sierpnia 2009 r. oraz w Uchwale nr 82. Rady Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych z dnia 9 grudnia 2014 r. Przedstawiciele uczelni wskazali, że trwają prace nad aktualizacją dokumentu w celu dostosowania go do obowiązujących przepisów i standardów jakości kształcenia.

W zakresie ewaluacji i doskonalenia organizacji praktyk zawodowych na ocenianym kierunku, zespół oceniający PKA stwierdza, że wnioski z przeprowadzonej oceny wskazują, iż studenci w badaniach satysfakcji odnoszą się wprost do praktyk w tylko jednym zagadnieniu: "Wydział/ Instytut zapewnia odpowiednią organizację praktyk zawodowych". Wyniki z trzech pomiarów wskazują, że oceny w tym obszarze na 5-stopniowej skali nie przekroczyły 3,1 punktu, a w ostatnim pomiarze średnia punktów wyniosła 2,54. Należy wynik taki uznać za niski.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo.

Uzasadnienie

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w trzech dyscyplinach: nauka o polityce i administracji, nauki prawne, historia do których kierunek jest przyporządkowany, jak również z zakresem działalności naukowej UMK prowadzonej w tych dyscyplinach. Treści programowe są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów i zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się, jednak zdarzają się w tej kwestii jednostkowe uchybienia, które należy eliminować poprzez wdrożenie na wydziale ciągłego procesu monitorowania i doskonalenia programów studiów. Czas trwania studiów oraz nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczną do ukończenia studiów pierwszego i drugiego stopnia są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Nakład pracy niezbędny do osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się, wyrażony punktami ECTS, w stosunku do szacowanego czasu pracy studenta co do zasady jest poprawnie określony, jednakże zwraca się uwagę na pewne uchybienia wskazane niżej.

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów spełnia wymagania określone w obowiązujących przepisach. Sekwencja zajęć nie budzi zastrzeżeń. Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w ramach poszczególnych form są właściwe. Plan studiów umożliwia wybór zajęć zgodnie z obowiązującymi przepisami i według zasad, które pozwalają studentom na elastyczny wybór ścieżek kształcenia. Plan studiów obejmuje zajęcia lub grupy zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w trzech dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek, w wymaganym pod tym względem wymiarze punktów ECTS. Plan studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języka angielskiego na poziomie wymaganym na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Metody kształcenia są różnorodne, specyficzne i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się oraz stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia umożliwiając tym samym przygotowanie do udziału czy też prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Harmonogram zajęć, różnorodność stosowanych platform do synchronicznych form prowadzenia zajęć zdalnych zorganizowanych w semestrze zimowym 2020/2021 nie budzi zastrzeżeń. Na podstawie analizy harmonogramu sesji egzaminacyjnej zorganizowanej w roku akademickim 2019/2020 można stwierdzić, że czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się, umożliwia weryfikację wszystkich efektów oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Efekty uczenia się zakładane dla praktyk w większości nie są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się, a także z efektami przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć. Wnioski z przeprowadzonej oceny wskazują, że ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk nie ma charakteru kompleksowego i nie odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się. Uczelnia nie zapewnia dedykowanych miejsc praktyk dla studentów ocenianego kierunku, a dobór i zatwierdzanie miejsc praktyk nie odbywa się w oparciu o z góry określone i formalnie przyjęte kryteria jakościowe. Formalnie obowiązujące zasady organizacji, nadzoru i weryfikacji efektów uczenia się nie są w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami i wymagają aktualizacji. Program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunowie praktyk, realizacja praktyk, efekty uczenia się osiągnięte na praktykach nie podlegają systematycznej ocenie z udziałem studentów.

Ponadto zespół oceniający zauważa, że

- 1) treści programowe są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów i zasadniczo zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się nie mniej jednak zdarzają się w tej kwestii uchybienia, co szczegółowo wskazano w analizie stanu faktycznego.
- 2) zdarzają się uchybienia w zakresie nakładu pracy niezbędnego do osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się, wyrażonych punktami ECTS, w stosunku do szacowanego czasu pracy studenta, który w większości jest poprawnie określony jednak w każdym zakresie, co szczegółowo omówiono w analizie stanu faktycznego;
- 3) należy określić kwalifikacje i kompetencje opiekunów praktyk, które będą umożliwiać prawidłową realizację praktyk np. poprzez wyznaczanie i weryfikowanie realizacji zadań adekwatnych do kierunku studiów i osiąganie założonych efektów uczenia się.
- 4) efekty uczenia się zakładane dla praktyk w większości nie są zgodne z aktualnymi kierunkowymi efektami uczenia się, a także z efektami przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć.
- 5) ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk nie ma charakteru kompleksowego i nie odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się.
- 6) dobór i zatwierdzanie miejsc praktyk nie odbywa się w oparciu o z góry określone i formalnie przyjęte kryteria jakościowe.
- 7) kwalifikacje i kompetencje opiekunów praktyk nie są jasno określone w sposób, który zapewnia prawidłową realizację praktyk. Konieczne jest wyznaczanie i weryfikowanie realizacji zadań adekwatnych do kierunku studiów i osiąganie założonych efektów uczenia się.
- 8) formalnie obowiązujące zasady organizacji, nadzoru i weryfikacji efektów uczenia się nie są w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami i wymagają aktualizacji. Szczególnie w zakresie procedury PEU w odniesieniu do praktyk.
- 9) program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunowie praktyk, realizacja praktyk, efekty uczenia się osiągane na praktykach nie podlegają systematycznej ocenie z udziałem studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Wskutek dokonanej przez zespół oceniający analizy, zaleca się:

1. Przegląd i weryfikację sylabusów pod względem odniesienia do kierunkowych efektów uczenia się. Weryfikacja powinna jednocześnie uwzględniać szczegółową analizę i adekwatność treści kształcenia, które powinny być kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów i zapewniać uzyskanie wszystkich efektów uczenia się oraz zmierzać do eliminowania omyłek związanych z niewłaściwym podziałem punktów ECTS względem nakładu pracy własnej studenta czy też brakiem odniesienia wskazanych w sylabusach efektów uczenia się do efektów kierunkowych. Zaleca się zatem, wdrożenie specyficznych i mierzalnych działań mających na celu doskonalenie pod tym względem programów studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku stosunki międzynarodowe.

2. Opracowanie programu praktyk i efektów uczenia się, które są adekwatne do aktualnych kierunkowych efektów uczenia się, a w odniesieniu do kierunku studiów pozwalają na zdobycie/kształtowanie umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych istotnych na zawodowym rynku pracy i/lub pozwalają rozwijać kompetencje badawcze/;
3. Dokonanie standaryzacji oceny osiągnięcia efektów uczenia się w przypadku praktyk. Ocena wymaga uwzględnienia wszystkich założonych efektów uczenia się, musi mieć ona charakter kompleksowy;
4. Opracowanie i wdrożenie formalnie przyjętych kryteriów jakościowych, na podstawie których osoba odpowiedzialna za organizację i nadzór nad praktykami będzie dokonywać oceny adekwatności do prowadzonego kierunku miejsc odbywania praktyk wybieranych samodzielnie przez studentów oraz miejsc, które są studentom oferowane przez uczelnię w ramach działalności biura karier.
5. Zaktualizowanie zasad nadzoru i organizacji praktyk, w tym zaleca się aby dokument taki zawierał m.in.: wskazanie osób odpowiedzialnych za organizację, nadzór nad praktykami; kryteria, które muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają praktyki zawodowe; reguły zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta; warunki kwalifikowania na praktykę; procedurę potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w miejscu pracy i określania ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym dla praktyk (zgodnie z przepisami i stanowiskiem PKA opisanym wyżej); reguły przeprowadzania hospitacji praktyk; Zadania i oczekiwane kompetencje opiekunów praktyk w miejscu ich odbywania; zakres współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z opiekunami praktyk i sposoby komunikowania się.
6. Działania prowadzone w ramach Systemu Doskonałości Akademickiej (nazwa własna WSZJK) wymagają uwzględnienia w nim bardziej rozbudowanej oceny przez studentów praktyk zawodowych, w tym: programu praktyk, osób sprawujących nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunów praktyk, realizację praktyk, efekty uczenia się osiągnięte na praktykach, w oparciu o uzyskane wyniki należy formułować wnioski wraz z rekomendacjami działań na rzecz doskonalenia programu praktyk i ich realizacji.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Zasady rekrutacji kandydatów na wszystkie kierunki studiów w tym na kierunek stosunki międzynarodowe zostały ustalone Uchwałą nr 174 Senatu UMK z dnia 18 grudnia 2018r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na pierwszy rok studiów w roku akademickim 2019/2020 oraz Uchwałą nr 100 Senatu UMK z dn. 25 czerwca 2019 r w sprawie warunków i trybu rekrutacji na pierwszy rok studiów w roku akademickim 2020/2021. Rekrutacja odbywa się na zasadzie konkursu świadectw. Kandydaci ubiegający się o przyjęcie na pierwszy stopień studiów kierunku stosunki międzynarodowe muszą przedstawić jeden z dokumentów: polskie świadectwo dojrzałości uzyskane w trybie tzw. nowej matury lub w trybie tzw. starej matury; dyplom IB (International Baccalaureat); dyplom EB (European Baccalaureat); świadectwo maturalne wydane za granicą, z kolei na drugi stopień wymagany jest dyplom licencjata, inżyniera, magistra lub równoważny. Student innej uczelni, w tym zagranicznej,

może ubiegać się o przyjęcie na Uczelnię w drodze przeniesienia, jeżeli spełnił wszystkie wymogi wynikające z przepisów obowiązujących w uczelni, z której zamierza się przenieść. Następnie, w przypadku wydania decyzji pozytywnej, Dziekan przy pomocy pełnomocnika ds. kierunku studiów ustala tzw. różnice programowe. W tej procedurze bierze się pod uwagę nie tylko wymiar godzinowy określonego przedmiotu, efekty uczenia się, ale także wymiar punktowy ECTS i w niektórych przypadkach treść sylabusu. W decyzji przyjęcia studenta na Uczelnię, w drodze przeniesienia z innej uczelni określony jest: semestr lub rok studiów, na który wpisuje się studenta, osiągnięte przez studenta efekty uczenia się i punkty ECTS, które mogą być zaliczone na poczet programu studiów obowiązującego na Uczelni, przedmioty do uzupełnienia wynikające z różnic programowych oraz termin ich uzupełnienia (szczegóły są zawarte w Regulaminie studiów). W sytuacji przyjęcia w drodze przeniesienia studenta-cudzoziemca decyzję podejmuje Rektor w porozumieniu z Dziekanem. Szczegółowe regulacje, w tym zakresie, opisane są w Regulaminie Studiów, który określa także sytuacje, w których studentowi innej uczelni może być odmówione przyjęcie na drodze przeniesienia. Student Uniwersytetu także może zmienić kierunek studiów oraz ich formę. Istnieje ponadto możliwość odbywania i zaliczania części zajęć przez studenta w innej uczelni, w tym zagranicznej, po uzyskaniu przez studenta Indywidualnego Planu Studiów. W przypadku studentów wyjeżdżających w ramach programów Erasmus+ rozliczaniem studentów z zajęć zajmuje się Pełnomocnik Dziekana ds. Erasmus+ oraz dziekanat. Studenci chcący odbyć część zajęć w innej, krajowej uczelni korzystają z programu MOST. Studia w ramach Programu MOST może podjąć student nie wcześniej niż po ukończeniu drugiego semestru jednolitych studiów magisterskich, drugiego semestru studiów pierwszego stopnia lub pierwszego semestru na studiach drugiego stopnia. W ocenie zespołu oceniającego, wszystkie procedury dotyczące procesu rekrutacyjnego na studia są zrozumiałe, a proces rekrutacji nie budzi zastrzeżeń. Kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku stosunki międzynarodowe oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, określa Uchwała Senatu UMK nr 128 z dnia 24 września 2019 roku w sprawie sposobów potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. W latach 2013-2019 funkcjonowało Uniwersyteckie Centrum Edukacji Całozyciowej i Walidacji powołane do życia zarządzeniem nr 129 Rektora UMK z dnia 24 września 2013. Do jego zadań należało m.in. opracowanie koncepcji i wdrożenie systemu walidacji efektów kształcenia pozaformalnego i nieformalnego w UMK. Centrum to zakończyło swoją działalność w dniu 30 września 2019 roku na mocy zarządzenia Rektora UMK 112/2019/264. Od roku akademickiego 2019/2020 weszły w życie nowe przepisy dotyczące sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uczelni, na mocy których kompetencje w ww. zakresie zostały przekazane wydziałom. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu może potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu, jeżeli posiada pozytywną ocenę jakości kształcenia na tych studiach albo kategorię naukową A+, A albo B+ w zakresie dyscypliny, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy, albo dyscypliny wiodącej, do której przyporządkowany jest ten kierunek. Efekty uczenia się są potwierdzane w zakresie określonym w programie studiów dla danego przedmiotu na określonym kierunku, poziomie i profilu. W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do zajęć objętych programem studiów. Wszczęcie procedury potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów następuje na wniosek osoby ubiegającej się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu.

Postępowanie w sprawie przyjęcia na studia w wyniku potwierdzania efektów uczenia się prowadzi komisja. Komisja dokonuje analizy formalnej wniosku oraz załączonych dokumentów potwierdzających osiągnięcie efektów uczenia się i informuje wnioskodawcę o możliwości uznania na etapie analizy merytorycznej wniosku efektów uczenia się przyporządkowanych do określonych przedmiotów. Komisja może uznać efekty uczenia się przyporządkowane do określonego przedmiotu: na podstawie złożonych dokumentów, bez konieczności przeprowadzania dodatkowej weryfikacji efektów uczenia się; wskazując dodatkowe formy weryfikacji efektów uczenia się, w szczególności sprawdziany wiedzy i umiejętności o charakterze teoretycznym lub praktycznym. Egzaminatora z danego przedmiotu na wniosek komisji wyznacza dziekan. Wnioskodawca po otrzymaniu informacji o wyniku analizy formalnej wniosku, składa deklarację przystąpienia do drugiego etapu procesu potwierdzania efektów uczenia się - merytorycznej oceny wniosku, wskazując przedmioty, z których chce uzyskać potwierdzenie efektów uczenia się. Zasady potwierdzania efektów uczenia się nie budzą zastrzeżeń. Zapewniają one możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności, w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonych w programach studiów pierwszego i drugiego stopnia ocenianego kierunku studiów. Warunki, jakie powinna spełniać praca dyplomowa i egzamin dyplomowy, określa Regulaminu Studiów UMK obowiązujący od roku akademickiego 2019/2020. Temat pracy dyplomowej ustalany jest wspólnie przez opiekuna i studenta. Tytuły prac dyplomowych przyjmowane były do aprobowanej wiadomości przez Radę WPISM. W grudniu 2017 powołano Wydziałową Komisję ds. Dyplomowania (Zarządzenie nr 10 z dnia 6 grudnia 2017 roku). Do zadań tej komisji należało m.in. zbieranie tytułów prac dyplomowych i rozwiązywanie sytuacji spornych pojawiających się w procesie dyplomowania. Obecnie, komisja ta została rozwiązana z mocy prawa. W czasie funkcjonowania tej komisji nie zaistniały żadne sytuacje sporne w procesie dyplomowania. Zgodnie z nowym Regulaminem studiów Dziekan, po zasięgnięciu opinii rady dziekańskiej, może w drodze zarządzenia określić zasady ustalania i zatwierdzania tematów prac dyplomowych (obecnie Wydział czeka z określeniem zasad wydziałowych na zarządzenie Rektora UMK w tej sprawie). Złożenie pracy dyplomowej jest warunkiem zaliczenia seminarium dyplomowego. Po złożeniu pracy dyplomowej, na wniosek studenta zaopiniowany przez promotora, dziekan wszczyna postępowanie w sprawie ukończenia studiów i nadania tytułu zawodowego. Obowiązkiem studenta jest zamieszczenie pracy dyplomowej w Archiwum Prac Dyplomowych w terminie uzgodnionym z promotorem. Pisemną pracę dyplomową promotor sprawdza przed egzaminem dyplomowym w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym. Dotychczasowe regulacje na UMK uszczegóławiają, że wszczęcie postępowania następuje na wniosek studenta zaakceptowany przez promotora i złożony do dziekana nie później niż na dwa tygodnie przed planowanym terminem egzaminu dyplomowego. Do wniosku student załącza oświadczenie o samodzielnym napisaniu pracy i informację, iż nie była ona wcześniej przedmiotem procedury uzyskania tytułu zawodowego, a także zgody na archiwizację pracy dyplomowej w Archiwum Prac Dyplomowych, sprawdzenie pracy przy pomocy programu antyplagiatowego oraz na udostępnienie pracy dla potrzeb działalności dydaktycznej i naukowej. Wniosek jest zatwierdzany przez dziekana z jednoczesnym wyznaczeniem recenzenta i planowanym terminem egzaminu. Na podstawie zatwierdzonego wniosku dane dotyczące pracy dyplomowej są następnie wprowadzane do systemu USOS przez pracownika dziekanatu. Rozpoczyna się proces archiwizacji w APD. W kolejnym kroku student wprowadza do APD: streszczenie pracy (j. polski i j. angielski), słowa kluczowe (j. polski i j. angielski) oraz tytuł pracy w j. angielskim, a także elektroniczną wersję pracy dyplomowej. Promotor sprawdza poprawność i kompletność danych w systemie. Bada pracę Jednolitym Systemem Antyplagiatowym. Z badania antyplagiatowego sporządzany jest raport, który dołączany jest do teczki akt osobowych studenta. Jeżeli w wyniku badania antyplagiatowego

praca nie budzi wątpliwości co do jej oryginalności i nie zawiera zapożyczeń lub zawiera uprawnione zapożyczenia nie noszące znamion plagiatu, promotor pracę akceptuje i kieruje do recenzji, co jest równoznaczne ze złożeniem pracy dyplomowej. W przypadku wątpliwości co do merytorycznej wartości pracy dyplomowej, noszenia znamion plagiatu czy zauważenie próby ukrycia nieuprawnionych zapożyczeń stosuje się odpowiednio przepisy zarządzenia nr 45 Rektora UMK (§ 9 – 11). Według dotychczasowych zarządzeń dotyczących procesu dyplomowania, nie później niż 3 dni przed terminem egzaminu dyplomowego promotor i recenzent sporządzają recenzje pracy dyplomowej (formularz elektroniczny), a wydrukowane i podpisane formularze są dostarczane do dziekanatu najpóźniej w dniu egzaminu. Student do dziekanatu dostarcza jeden egzemplarz pracy z sumami kontrolnymi (z przeznaczeniem do teczki akt osobowych) oraz egzemplarze dla promotora lub recenzenta. Pracownik dziekanatu sprawdza sumy kontrolne na pracy oraz spełnienie wymagań dotyczących zaliczenia przedmiotów. Spełnienie ich warunkuje ustalenie przez Dziekana składu komisji egzaminacyjnej i ostatecznego terminu egzaminu dyplomowego. W skład komisji wchodzi co najmniej 3 osoby, w tym promotor i recenzent. Przewodniczy dziekan lub prodziekan albo powołany przez dziekana nauczyciel akademicki ze stopniem naukowym co najmniej doktora. Pracownik dziekanatu wprowadza do systemu USOS średnią ze studiów, ostateczny termin egzaminu dyplomowego i skład komisji egzaminacyjnej. Przygotowywany jest również protokół egzaminu. Jest on przekazywany w dniu egzaminu przewodniczącemu komisji, wraz z egzemplarzem pracy dyplomowej przeznaczonym do teczki osobowej studenta i raportem z badania antyplagiatowego. Egzamin dyplomowy przeprowadzany jest w formie ustnej. Komisja ustala wynik egzaminu, sporządza protokół i podejmuje decyzję w sprawie nadania tytułu zawodowego. Wynik egzaminu jest ustalany podczas niejawnego posiedzenia komisji. Proces dyplomowania podlega ewaluacji. Analiza dostępnych danych z lat 2009-2019 wykazała, że w pierwszych latach zachodziło nierównomierne obciążenie seminariami pracowników naukowo-dydaktycznych, co w latach 2016-2019 skorygowano, dzięki czemu obecnie pracownik naukowo-dydaktyczny ma pod swoją opieką tylko jedno lub co najwyżej dwa semina. Dane pozyskane z systemu APD wskazują także na zdecydowane zróżnicowanie między pracownikami pod względem liczby wypromowanych dyplomantów, co spowodowane było nie tylko przydzielaniem niektórym osobom wielu seminariów, ale także przyjmowaniem przez część pracowników zbyt wielu seminarzystów. Od roku 2016 prodziekan ds. kształcenia wprowadził limity uczestników seminarium dyplomowego lub magisterskiego, co poskutkowało poprawą sytuacji. Dokonane analizy wskazują ponadto na nierównomierne obciążenie pracowników recenzowaniem prac. Aby temu zaradzić dziekan zamierza od 2021 roku wprowadzić na wydziale dodatkowe regulacje, jednakże z ich wprowadzaniem czeka na akty prawne wyższego rzędu (zarządzenia Rektora). W grudniu 2019 roku Wydział dokonał także analizy wyników badania prac dyplomowych i magisterskich JSA na wszystkich kierunkach, w tym na stosunkach międzynarodowych. Wyniki nie budzą niepokoju, aczkolwiek w niektórych aspektach można uzyskać poprawę w kolejnych latach. Przyjęte i stosowane zasady dyplomowania są właściwe dla ogólnoakademickiego profilu kształcenia i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się określone są w Regulaminie Studiów. Sprawdzanie i ocenianie efektów uczenia się odbywa się w sposób ciągły bądź okresowy. Zależy to przede wszystkim od formy prowadzenia zajęć. System sprawdzania i oceniania efektów uczenia się funkcjonujący na ocenianym kierunku umożliwia równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się oraz zapewnia, w sposób właściwy, monitorowanie postępów w uczeniu się. Przyjęte zasady umożliwiają adaptowanie metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością. Przyjęte

rozwiązania zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. W zakresie zasad postępowania w sytuacjach konfliktowych, związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem (ściąganie na egzaminie, plagiat), wdrożone metody skutecznie przeciwdziałają nieuczciwemu zachowaniu. Sposób oceniania prac zaliczeniowych, egzaminów i innych form weryfikowania osiągniętych efektów uczenia się uzależniony jest od specyfiki przedmiotu i musi być zgodny z zapisami w sylabusie. W sylabusie każdego przedmiotu zawarte są informacje o metodach sprawdzania i oceny poszczególnych efektów określonych dla przedmiotu. W przypadku wykładów sprawdzenie i ocena osiągnięć efektów uczenia ma miejsce zazwyczaj na koniec semestru. Bardzo często na wykładach monograficznych oceniana jest aktywność studentów – jest to warunek uzyskania zaliczenia (rozwiązania regulaminowe w tym względzie są inne niż w przypadku wykładów). W przypadku ćwiczeń i konwersatoriów sposoby są już bardziej zróżnicowane. Często odbywa się to na zasadzie monitorowania aktywności studenckiej podczas zajęć (punkty za aktywność), zaliczania prac semestralnych (przygotowanie prezentacji – wystąpienia na zajęciach na zadany temat; referat, który niekoniecznie musi być wygłoszony przez autora; napisania artykułu naukowego), rozliczania z przyswojenia materiałów źródłowych, niezbędnych do uczestnictwa w kolejnych zajęciach, uczestnictwie w projekcie zespołowym, czy rozwiązywania zadań (np. opracowanie danych statystycznych, przygotowanie prognozy). Poza tym stosuje się także kolokwia semestralne oraz końcowe. Terminy zaliczeń i egzaminów są ustalane ze studentami ze stosownym wyprzedzeniem. Zespół oceniający PKA pozytywnie ocenił trafność doboru, kompleksowość i różnorodność metod sprawdzania i ocen, które jednocześnie dają możliwość weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studenta wszystkich zakładanych efektów uczenia się na poziomie modułów zajęć, w tym również sprawdzenia i oceny efektów obejmujących przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej. Przyjęte metody weryfikacji uwzględniają również sprawdzanie umiejętności i kompetencji społecznych, związanych z wykonywaniem praktycznych czynności zawodowych, a także czynności niezbędnych w działalności naukowej, np. w postaci oceny pracy w zespole, w którym studenci pełnią różne role. Jednostka dba o to, by zaliczenia i egzaminy były weryfikacją faktycznej wiedzy i umiejętności. Studenci są informowani o kryteriach i metodach oceny na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu i uzyskują informację zwrotną o wynikach sprawdzenia i oceny osiągniętych efektów uczenia się (uzyskanych ocenach ze sprawdzianów, kolokwium, egzaminów i projektów) przeważnie w ciągu kilku dni od momentu złożenia pracy. Przyjęte metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka angielskiego. Osiąganie efektów uczenia się w obszarze kompetencji językowych odbywa się wielorako: tzw. lektoraty językowe, konwersatoria do wyboru w języku obcym, ewentualnie wykłady ogólnouniwersyteckie w języku obcym, korzystanie z literatury w języku obcym oraz uczestnictwo w spotkaniach z zaproszonymi przez wydział lub UMK gośćmi. Studenci na kierunku stosunki międzynarodowe mają więcej zajęć w ramach lektoratów, co wynika ze specyfiki przedstawianego kierunku (240 godzin zajęć z tzw. lektoratu na kierunku stosunki międzynarodowe na studiach pierwszego stopnia). Od roku akademickiego 2019/2020 wprowadzono także, na mocy aktów prawnych wyższego rzędu, obowiązkowy lektorat z j. angielskiego w wymiarze 30 godzin na studiach drugiego stopnia. Studenci są informowani przez nauczycieli akademickich o metodach e-oceny na pierwszych zajęciach. Program studiów pierwszego i drugiego stopnia będzie w 2021 roku doskonalony pod kątem stosowanych metod e-oceny, tak aby odpowiednio ocenić i nadal monitorować warunki kształcenia na odległość pod kątem realizacji zakładanych efektów uczenia się. To przełoży się również na sprawdzenie i ocenę osiągnięcia przez studentów efektów w realizacji procesu nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik

kształcenia na odległość. Zespół oceniający rekomenduje więc, aby w sylabusach na kolejny cykl kształcenia były już zawarte informacje na temat dostosowanych do programu uczenia metod e-oceny, które zapewnią sprawdzenie i ocenę osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz pracach dyplomowych. Ocena skuteczności osiągania zakładanych efektów uczenia się została dokonana na podstawie analizy wybranych prac etapowych i egzaminacyjnych. Oceniane prace etapowe posiadają zróżnicowaną formę, dotyczą różnych lat studiów, różnych przedmiotów. Konkluzja z tej analizy jest następująca: zadania i pytania pojawiające się na egzaminach i pracach etapowych są na właściwym poziomie szczegółowości, co umożliwiało właściwą weryfikację i ocenę uzyskanych efektów uczenia się – dotyczy to zarówno weryfikacji wiedzy, jak i umiejętności. Tematyka tych prac umożliwiała sprawdzenie i ocenę kierunkowych efektów uczenia się, przypisanych do analizowanych przedmiotów – stosowane metody pozwoliły na sprawdzenie, czy założone efekty uczenia się zostały osiągnięte. Jednak, należy zwrócić uwagę na fakt, że dokumentacja związana ze sprawdzaniem i oceną prac studenckich (pisemne prace egzaminacyjne i zaliczeniowe) są przechowywane przez nauczycieli akademickich, w tym część w wersji elektronicznej (np. prezentacje multimedialne, testy) na platformie e-learningowej. Wydział nie dysponuje archiwum, więc dokumentacja nie podlega specjalnej procedurze archiwizacyjnej, co może utrudniać weryfikację, monitoring oceny skuteczności osiągania zakładanych efektów uczenia się. Dokumentacja przechowywana jest przez nauczycieli akademickich po sesji egzaminacyjnej we własnym zakresie, co może w przypadku braku kontaktu z nauczycielem akademickim utrudniać dokonanie przez wydział czynności związanych z przeprowadzeniem ewaluacji w zakresie monitorowania przeprowadzonej oceny efektów uczenia z warunkami wskazanymi w tym aspekcie w sylabusie, a w konsekwencji doskonalenie programu studiów i jakości kształcenia. Zespół oceniający rekomenduje zatem, wdrożenie odpowiednich projakościowych rozwiązań w tym kierunku.

Zakres i poziom efektów uczenia się uzyskanych przez studentów jest weryfikowany poprzez prace dyplomowe. Zainteresowania nauczycieli akademickich, a przede wszystkim doświadczenie badawcze i praktyczne, przekładają się na proponowanie studentom interesujących tematów prac licencjackich i magisterskich. Grono opiekunów prac dyplomowych umożliwia stworzenie szerokiej i różnorodnej oferty tematów prac z różnych obszarów dotyczących stosunków międzynarodowych. Ocena wybranych prac dyplomowych została zawarta w załączniku nr 3 niniejszego raportu. W niektórych przypadkach oceny były zdaniem zespołu oceniającego nieznacznie zawyżone. W większości przypadków prac dyplomowych (licencjackich i magisterskich) stwierdzono: trafność doboru tematyki prac, zgodność z efektami uczenia się dla ocenianego kierunku studiów, zgodność treści i struktury pracy z tematem, w większości przypadków również poprawność terminologiczną oraz językowo-stylistyczną. Dobór piśmiennictwa wykorzystanego w pracy był na ogół właściwy, z drobnymi uwagami właściwie wskazanymi przez promotora i recenzenta w opiniach. Prace dyplomowe w większości spełniały wymagania właściwe dla prac licencjackich i magisterskich. W niektórych przypadkach członkowie zespołu oceniającego PKA stwierdzili braki wyraźnie wyeksponowanej części poświęconej zagadnieniom metodologicznym (zwłaszcza wskazania problemów badawczych, hipotez czy technik badawczych). W jednym przypadku członkowie zespołu oceniającego PKA stwierdzili, że praca miała charakter przeglądowy i nie zawierała żadnych elementów świadczących o jej metodologicznym charakterze, na który to charakter wskazywał ujęty tytuł pracy. W związku z powyższym zespół PKA rekomenduje zwrócenie szczególnej uwagi, w zakresie realizacji prac dyplomowych, tj. na zapewnienie właściwego warsztatu metodologicznego. Podsumowując należy stwierdzić, że rodzaj, forma,

tematyka prac egzaminacyjnych, etapowych itp., a także prac dyplomowych są dostosowane do poziomu i profilu kierunku oraz aktualnego stanu wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach do których odnosi się oceniany kierunek studiów a w szczególności potwierdzają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Wszystkie procedury dotyczące procesu rekrutacyjnego na studia są poprawnie określone, sam proces, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są przejrzyste i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku stosunki międzynarodowe oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności, w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonych w programach studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku stosunki międzynarodowe. Zasady i procedury dyplomowania są poprawnie określone i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Ogólne zasady i system weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, umożliwiając adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Przyjęte i stosowane metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się. Umożliwiają również sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności oraz opanowanie języka obcego. Ponadto, przyjęte formy pracy zdalnej ze studentami wynikające sytuacji epidemicznej związanej z COVID-19, pozwalają na weryfikację osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz bieżącą kontrolę postępów w nauce. Prace etapowe i egzaminacyjne, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe potwierdzają, iż są dostosowane do poziomu i profilu ogólnoakademickiego oraz zastosowań wiedzy z zakresu trzech dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Na podstawie dokonanego przez zespół oceniający PKA przeglądu prac etapowych, można uznać, iż metody weryfikacji i oceny osiągania przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się. Osiągnięcie efektów uczenia się przez studentów jest uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów, ćwiczeń a także prac dyplomowych, które są dostosowane do profilu ogólnoakademickiego, efektów uczenia się oraz zastosowań wiedzy z zakresu dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany (nauka o polityce i administracji, nauki prawne i historia).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Wydział zatrudnia w wymiarze pełnego etatu 21 pracowników, którzy prowadzą zajęcia w ramach ocenianego kierunku studiów (stosunki międzynarodowe). Struktura kwalifikacji oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwiają prawidłową realizację zajęć dydaktycznych.

Wszyscy wyżej wymienieni pracownicy naukowci legitymują się aktualnym i udokumentowanym dorobkiem naukowym, ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich sześciu lat. Uczelnia przedstawiła obszerny i wyczerpujący wykaz publikacji autorstwa poszczególnych pracowników Wydziału (załącznik 2.4 do Raportu samooceny), który jest związany z prowadzonymi przez nich zajęciami dydaktycznymi oraz mieści się, w przeważającej części, w ramach dyscypliny nauk o polityce i administracji. Na uznanie zasługuje różnorodność tego dorobku, który obejmuje zarówno monografie, jak również artykuły naukowe oraz rozdziały w pracach zbiorowych. Niemniej zauważalna jest konieczność uspoźnienia dorobku naukowego niektórych członków kadry z prowadzonymi przez nich zajęciami dydaktycznymi. Część wykładowców prowadzi zajęcia pozwalające studentom na nabywanie kompetencji badawczych (*wprowadzenie do stosunków międzynarodowych, metody i techniki badań w stosunkach międzynarodowych, teoria stosunków międzynarodowych*). Kilkoro z nich dysponuje znaczącym doświadczeniem eksperckim oraz grantowym. Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane przy opracowywaniu i doskonaleniu programów studiów, aktualizacji treści programowych oraz znajdują odzwierciedlenie w ofercie przedmiotów, ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów fakultatywnych. Kwalifikacje kadry prowadzącej zajęcia umożliwiają nabywanie przez studentów kompetencji badawczych. Kilkoro wykładowców Wydziału Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie UMK w Toruniu to absolwentki i absolwenci macierzystego Wydziału.

Liczebność kadry w stosunku do łącznej liczby studentów, uczących się na kierunku stosunki międzynarodowe, w pełni pozwala na efektywną i prawidłową realizację zajęć. W roku akademickim 2020/2021, w skali całego Wydziału, na jednego prowadzącego przypada 14,6 studenta. Pracownicy prowadzą wykłady i ćwiczenia w ramach od jednego do maksymalnie sześciu przedmiotów w trakcie całego cyklu studiów. Tym samym można stwierdzić, iż wykładowcy nie są nadmiernie przeciążeni pracą dydaktyczną w ramach ocenianego kierunku studiów, co pozwala na zapewnienie wysokiej jakości prowadzonych zajęć. Wykładowcy prowadzący zajęcia w ramach ocenianego kierunku studiów posiadają kompetencje dydaktyczne, umożliwiające ich prawidłową realizację. Część z nich stale podwyższa swoje kompetencje dydaktyczne dzięki uczestnictwu m.in. w szkoleniach, kursach, warsztatach i projektach organizowanych przez UMK (projekty Wzrost oraz Podnoszenie kompetencji kadry dydaktycznej UMK). Biorą też aktywny udział w stażach oraz zagranicznych wyjazdach studyjnych, w tym w ramach programu Erasmus+. Wykładowcy Wydziału poszerzają swoją wiedzę z zakresu wykorzystywania nowoczesnych metod dydaktycznych, stosowania e-learningu oraz statystyki. Nauczyciele akademicki Wydziału Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie UMK w Toruniu, podnoszą także swoje kompetencje językowe – akademicki język angielski. Wydział oferuje szereg zajęć w języku angielskim, a pracownicy zachęcają studentów do korzystania ze źródeł obcojęzycznych.

Wykazany przez Wydział przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia umożliwiają prawidłową realizację zajęć dydaktycznych oraz spełniają standardy określone w ramach kryterium oceny 4.1. Średnie obciążenie godzinowe pracownika zmniejsza się sukcesywnie od 2014 i w roku akademickim 2019/2020 wynosiło 298 godzin. Najbardziej obciążony pracownik przepracował 557 godzin, najmniej obciążony – 60. Warto zaznaczyć, że jeszcze w roku akademickim 2016/2017 średnie obciążenie pracownika wynosiło 452 godziny. Obciążenie godzinowe prowadzących zajęcia na Wydziale jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami oraz pozwala na prowadzenie efektywnego procesu kształcenia, choć z pewnością należałoby wyeliminować pojedyncze przypadki prowadzenia przez jednego prowadzącego zajęć przekraczających dwukrotność minimalnego obciążenia godzinowego dla danego stanowiska. Pracownicy Wydziału są przygotowani do kształcenia na odległość oraz kształcenia hybrydowego. Sytuacja epidemiczna w Polsce w 2020 roku wymogła na władzach Uczelni przejście na całkowicie zdalną formę kształcenia oraz inwestycje w podnoszenie kwalifikacji kadry dydaktycznej. W tym celu przeprowadzono szereg szkoleń, mających na celu zapoznanie pracowników dydaktycznych z dostępnymi formami oraz najnowszymi metodami i technikami kształcenia zdalnego. Na uczelni działa Zespół ds. Zdalnego Nauczania, który przygotował i przeprowadził latem 2020 roku szkolenia z obsługi narzędzi nauczania zdalnego oraz prawa autorskiego. Dodatkowo przygotowano dedykowane kursy szkoleniowe dostępne dla wszystkich pracowników i studentów na platformie elearningowej Moodle. Jesienią 2020 roku uruchomiony zostanie również osobny portal z kursami online. Wykładowcy wspierają się również wzajemnie oraz wymieniają doświadczeniami z zakresu kształcenia zdalnego. Z ich inicjatywy Wydział wykupił licencje na użytkowanie komercyjnej wersji platformy Zoom, którą uznali za najbardziej funkcjonalną podczas zajęć prowadzonych wiosną 2020 roku.

Polityka kadrowa Wydziału podporządkowana jest strategii Uniwersytetu i regulacjom zawartym w Statucie UMK, obowiązującym od 1 października 2019 r. Nowe regulacje są w fazie przygotowania. Dobór nauczycieli akademickich oraz pozostałych osób pod kątem prowadzonych przez nich zajęć dydaktycznych jest transparentny i uzasadniony. Co najważniejsze, pozwala także na prawidłową realizację całego procesu dydaktycznego. Studenci mają kontakt z wykładowcami, którzy oprócz wiedzy teoretycznej, często dysponują także szerokim doświadczeniem badawczym oraz praktycznym. Zgodnie z celami polityki kadrowej na Wydziale zatrudniane są, w drodze konkursu, osoby ze znacznym dorobkiem naukowym, dużą praktyką w pracy eksperckiej oraz dysponujące doświadczeniem dydaktycznym. Wydział zapewnia studentom możliwość regularnej oceny prowadzących zajęcia zgodnie z powszechnie przyjętymi standardami. Ponadto, jednostka wprowadziła ujednolicony, okresowy system hospitacji zajęć dydaktycznych. Podlega mu każda osoba, prowadząca wykłady oraz ćwiczenia w ramach ocenianego kierunku studiów. Władze uniwersytetu opracowują system hospitacji zajęć synchronicznych w okresie kształcenia zdalnego w roku akademickim 2020/2021. Pracownicy jednostki podlegają obowiązkowej okresowej ocenie pod kątem prowadzonej przez nich działalności naukowej oraz dydaktycznej. Również na poziomie wydziałowym funkcjonuje sformalizowany system ocen pracowniczych służący realizacji misji Wydziału oraz osiągnięciu pożądanego poziomu rozwoju zawodowego zatrudnionej kadry. Przeprowadzana jest zarówno ocena bieżąca, jak i okresowa. Bieżąca ocena nauczycieli akademickich jest prowadzona przez bezpośrednich przełożonych. Formalne okresowe oceny pracowników odbywają się co 4 lata. Oceny są też przeprowadzane, gdy z końcem danego roku akademickiego upływa termin umowy o pracę. Wśród ocenianych aspektów znajdują się działalność naukowo-badawcza, realizowane projekty badawcze, oceny przyznane przez studentów w ramach ankiet, działalność organizacyjna, otrzymane nagrody oraz opinia kierownika katedry. Wyniki okresowych przeglądów kadry dydaktycznej oraz wyniki ankiet ocen wykładowców, przeprowadzanych

wśród studentów, są wykorzystywane w późniejszym procesie doskonalenia poszczególnych pracowników. Wprowadzony system pozwala także na indywidualne planowanie ich ścieżek rozwojowych. Najlepsi dydaktycy mogą liczyć na nagrody rektorskie lub dziekańskie, a także dofinansowanie udziału w szkoleniach i konferencjach naukowych. Ocena pozytywna minimalna to średnia wyników z ankiet oceniających powyżej 3,5 w 75% kategoriach oceny ankietowej w okresie przeprowadzania oceny.

Polityka kadrowa realizowana przez Wydział Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie UMK umożliwia kształtowanie kadry prowadzącej zajęcia w sposób pozwalający na właściwą realizację zadań dydaktycznych przy jednoczesnym zapewnieniu pracownikom odpowiednich warunków pracy. Stosowane sposoby motywowania wykładowców sprzyjają zarówno ich rozwojowi osobistemu, jak i zawodowemu. Publikacje w wysokopunktowanych wydawnictwach oraz czasopismach naukowych są nagradzane grantami przyznawanymi przez rektora. Kolejnym elementem systemu wsparcia i motywowania kadry do rozwoju jest finansowanie przez wydział wyjazdów na konferencje, seminaria i sympozja naukowe w ramach działalności statutowej. Ponadto, Wydział intensywnie wspiera pracowników finansując również tłumaczenia publikacji naukowych celem ich opublikowania w wysokopunktowanych czasopismach branżowych. Realizowana polityka kadrowa pozwala władzom wydziału na sprawne reagowanie w sytuacjach kryzysowych, zwłaszcza tych z zakresu bezpieczeństwa, a także pomaga przeciwdziałać wszelkim formom dyskryminacji i przemocy wobec osób prowadzących zajęcia. Obecnie konflikty oraz sytuacje trudne są jednak rozwiązywane głównie na poziomie ogólnouniwersyteckim, a nie wydziałowym. Wykładowcy mogą korzystać z pomocy mediatora UMK. Ponadto, Biuro Karier UMK organizuje także cykliczne zajęcia z rozwiązywania konfliktów oraz asertywności. Warty podkreślenia jest fakt, iż od wiosny 2020 roku Uczelnia zapewnia pracownikom możliwość skorzystania z konsultacji psychologicznych. Trwająca pandemia COVID-19 sprawiła, że bardzo wzrosło zapotrzebowanie na wsparcie psychologiczne ze strony członków kadry. Uczelnia planuje rozszerzenie tego typu działań w roku akademickim 2020/2021. Przygotowuje również specjalny poradnik dla członków kadry akademickiej oraz administracji, dotyczący zasad komunikacji z osobami ze szczególnymi potrzebami.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Mocną stroną kadry naukowo-dydaktycznej jednostki jest kompetentna kadra nauczycieli akademickich, prowadzących zajęcia na kierunku stosunki międzynarodowe. Struktura kwalifikacji oraz liczebność kadry umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku zapewniają właściwą realizację programu i zakładanych efektów uczenia się na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Przydział zajęć oraz obciążenia godzinowe poszczególnych pracowników są prawidłowe. Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami. Prowadzone badania naukowe zawierają się w dyscyplinie nauk o polityce i administracji, do której został przyporządkowany oceniany kierunek, co umożliwia prawidłową realizację programu studiów.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane przy opracowywaniu i doskonaleniu programów studiów, aktualizacji treści programowych oraz znajdują odzwierciedlenie w ofercie przedmiotów i tematyce prac dyplomowych.

Powierzanie nauczycielom akademickim zajęć dydaktycznych dokonywane jest w oparciu o kryterium zgodności specjalizacji i dorobku naukowego oraz posiadanego doświadczenia dydaktycznego z nauczaną tematyką. Niemniej, występuje konieczność uspoźnienia dorobku naukowego niektórych wykładowców z prowadzonymi przez nich zajęciami dydaktycznymi (załącznik nr 4).

Polityka kadrowa prowadzona na Wydziale umożliwia właściwy dobór i zapewnia stabilność kadry, motywuje również nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych. Są wdrożone formy motywacyjnego wsparcia rozwoju pracowników. Studenci mają wpływ na ocenę nauczyciela akademickiego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Baza dydaktyczna i naukowa Wydziału Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu mieści się w budynku przy ul. Batorego 39L w Toruniu. Jego łączna powierzchnia użytkowa wynosi 2692,06 m². W budynku znajdują się dziekanaty, sale ćwiczeniowe, seminaryjne oraz pracownia komputerowa. UMK w Toruniu jest wyłącznym właścicielem nieruchomości wskazanej przez Wydział. Zespół oceniający PKA miał możliwość pełnej oceny stanu infrastruktury dzięki obszernemu materiałowi filmowemu, który został przygotowany i udostępniony przez wydział na platformie Teams na prośbę przewodniczącego. Materiał filmowy obejmował prezentację otoczenia wejścia do budynku, sal i biblioteki, gabinetów, pomieszczeń administracyjnych udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami oraz węzła sanitarnego.

Sale wykładowe, ćwiczeniowe oraz pracownia komputerowa odpowiadają bieżącym potrzebom i pozwalają na efektywne prowadzenie procesu dydaktycznego. Nauczyciele akademicki mają także do swojej dyspozycji 32 gabinety, wyposażone w nowoczesny sprzęt komputerowy oraz oprogramowanie, pozwalające na prowadzenie pracy naukowej. Dwie sale wykładowe mogą pomieścić do 80 studentów. Wyposażenie sal jest nowoczesne i zgodne z potrzebami procesu nauczania oraz uczenia się. Dzięki temu studenci mogą osiągnąć zakładane efekty uczenia się. Atutem Wydziału mogłoby stać się jednak przeniesienie jego siedziby do nowego, bardziej przestronnego i nowoczesnego budynku. Zarówno władze dziekańskie, jak i pracownicy Wydziału zwracali uwagę na rosnącą potrzebę zmiany siedziby, zwłaszcza w kontekście planowanego zwiększenia stopnia umiędzynarodowienia (zwiększenie liczby studentów poprzez otwarcie nowego kierunku – stosunki międzynarodowe w języku angielskim) oraz konieczności spełnienia kryteriów związanych z utrzymaniem statusu uczelni badawczej przez UMK w

Toruniu. Infrastruktura informatyczna, dostępne oprogramowanie oraz wyposażenie techniczne pomieszczeń spełniają aktualne wymogi oraz pozwalają na prawidłową realizację zadań dydaktycznych i naukowych. Istniejąca infrastruktura okazała się szczególnie przydatna dla kadry dydaktycznej Wydziału w momencie konieczności przejścia wyłącznie na zdalną formę kształcenia wiosną 2020 roku. Wielu pracowników korzystało ze sprzętu oraz oprogramowania znajdującego się w budynku Wydziału celem realizacji bieżących zadań dydaktycznych.

Zarówno liczba, jak i wielkość oraz układ pomieszczeń dydaktycznych są dostosowane do liczby studentów. W pracowni komputerowej znajduje się 17 stanowisk pracy, co wystarcza do przeprowadzenia zajęć oraz gwarantuje każdemu studentowi dostęp do własnego stanowiska pracy i możliwość samodzielnego wykonywania zadań zleconych przez osobę prowadzącą, także poza zajęciami.

Lokalizacja oraz godziny otwarcia biblioteki zapewniają studentom Wydziału dogodny i komfortowy dostęp do zasobów bibliotecznych. Liczba miejsc w czytelni jest wystarczająca i pozwala na wygodną pracę na miejscu. Infrastruktura dydaktyczna, naukowa oraz biblioteczna, a także zasady korzystania z nich są zgodne z przepisami BHP i pozwalają zarówno na bezpieczne nauczanie, jak i uczenie się. W całym budynku jest zapewniony dostęp studentów do sieci bezprzewodowej. Mogą także korzystać z pomieszczeń dydaktycznych poza zajęciami, na przykład, w ramach działalności prowadzonej przez koła naukowe. Ponadto, studenci mają dostęp do sali komputerowej, gdzie mogą wykonywać rozmaite zadania z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania.

Istniejąca infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Nie ma barier w dostępie do sal wykładowych oraz zaplecza sanitarnego. Budynek jest wyposażony w podjazd, a także dwie windy, umożliwiające osobom z niepełnosprawnością ruchową dostęp do wyższych kondygnacji. Planowana jest modernizacja rampy z podjazdem w trakcie roku akademickiego 2020/2021. Tuż przed wejściem do budynku znajduje się prawidłowo oznakowane miejsce parkingowe, dedykowane osobom z niepełnosprawnościami (niebieska koperta). Na każdym piętrze znajduje się węzeł sanitarny przystosowany do potrzeb osób poruszających się na wózkach. Z kolei w pomieszczeniach dziekanatu zainstalowano pętlę indukcyjną dla osób niedosłyszących. Udogodnienia zostały przewidziane również dla studentów z dysfunkcjami narządu wzroku, którzy mogą korzystać z 2 komputerów wyposażonych w odpowiednie oprogramowanie oraz specjalnie dostosowaną klawiaturę i myszkę. Dodatkowo Wydział dysponuje powiększalnikiem stacjonarnych ułatwiającym korzystanie z księgozbioru osobom niedowidzącym. Jednostka dysponuje również udogodnieniami dla osób niedosłyszących w postaci pętli indukcyjnej, która wspomaga słyszenie studentów z uszkodzeniem narządu słuchu korzystających z aparatów słuchowych.

Wydział dysponuje odpowiednim zapleczem technicznym, a także oprogramowaniem, pozwalającymi na synchroniczną i asynchroniczną interakcję pomiędzy studentami a kadrami dydaktycznymi. Istniejąca infrastruktura jest szczególnie przydatna w czasie trwającej pandemii wirusa COVID-19. Dzięki niej możliwa jest organizacja oraz prowadzenie procesu dydaktycznego w formie zdalnej w roku akademickim 2020/2021. Zarówno pracownicy, jak i studenci korzystają z szeregu platform takich jak Moodle, MS Office (Teams) oraz Big Blue Button, które umożliwiają kształcenie asynchroniczne i synchroniczne. Latem 2020 roku władze dziekańskie, na życzenie pracowników, wykupiły także dodatkowo 20 licencji na użytkowanie programu Zoom oraz doposażyły stanowiska pracy, na przykład,

w kamierki internetowe oraz zestawy słuchawkowe. Taki sam sprzęt otrzymali także wszyscy pracownicy administracyjni.

Biblioteka Wydziału Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie UMK wchodzi w skład systemu biblioteczno-informacyjnego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, nad którym nadzór merytoryczny sprawuje Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej. W jednostce zatrudnione są dwie osoby na stanowisku kustosa. Łączna liczba woluminów przekracza 15 tysięcy (stan z dnia wizytacji 16.10.2020). Zasoby biblioteczne są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się. Umożliwiają także osiągnięcie efektów uczenia się przez studentów. Podręczniki oraz inne pozycje wydawnicze, wymienione w sylabusach jako literatura obowiązkowa lub uzupełniająca, są dostępne w bibliotece. Ponadto, biblioteka dysponuje szeregiem publikacji obcojęzycznych, zwłaszcza w języku angielskim. Biblioteka organizuje regularnie warsztaty oraz spotkania adresowane do studentów Wydziału. Do ich dyspozycji pozostają dwa stanowiska komputerowe, pozwalające na dostęp do płatnych baz pełnotekstowych oraz innych źródeł cyfrowych. Biblioteka nie ma wydzielonego budżetu, a zakupy są dokonywane zgodnie z bieżącymi potrzebami, zgłaszanymi przez pracowników naukowych. Co istotne, czytelnicy BWNoPiB mogą korzystać z literatury naukowej zarówno na terenie Wydziału, jak i ze zbiorów całej sieci Biblioteki Uniwersyteckiej (możliwość skorzystania ze zbiorów na miejscu oraz wypożyczeń do domu). Nowe pozycje są zamawiane przez pracowników biblioteki na podstawie zgłoszeń od prowadzących oraz w miarę możliwości finansowych. Pracownicy oraz studenci mogą również nieodpłatnie korzystać z pełnotekstowych baz artykułów naukowych, co jest szczególnie pomocne w toku procesu dydaktycznego oraz prowadzonej działalności naukowej. Biblioteka oferuje również dostęp do tradycyjnych wydań szeregu polskich i zagranicznych czasopism naukowych z dyscypliny nauk o polityce i administracji, w tym tych dotyczących współczesnych stosunków międzynarodowych. Zasoby biblioteczne oraz dostęp do nich są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością. W czytelni znajdują się dwa komputery z oprogramowaniem dla osób niedowidzących. W 2020 roku zakupiono także dwa powiększalniki stacjonarne. Zarówno pracownicy, jak i studenci mają dostęp do materiałów dydaktycznych w formie elektronicznej w przypadku zajęć prowadzonych w ramach kształcenia na odległość oraz kształcenia hybrydowego. Wszyscy mają zapewniony dostęp do platformy elearningowej Moodle, za pośrednictwem której prowadzący udostępniają materiały dydaktyczne w formie cyfrowej. Wydział wdrożył system okresowej oceny i przeglądu infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej pod kątem ich sprawności, dostępności, nowoczesności, bezpieczeństwa, dostosowania do bieżących potrzeb procesu nauczania, liczby studentów, a także potrzeb osób z niepełnosprawnością. Po zakończeniu zajęć semestralnych prodziekani wraz z kierownikiem zespołu administracyjno-gospodarczego dokonują przeglądu stanu i wyposażenia sal oraz innych pomieszczeń. W wyniku przeglądu po zakończeniu roku akademickiego 2018/2019 wymieniono w salach rolety lub naprawiono uszkodzone. Nauczyciele akademicki oraz pozostałe osoby prowadzące zajęcia w ramach kierunku stosunki międzynarodowe mają zapewniony udział w przeglądach infrastruktury, także poprzez bieżące zgłaszanie potrzeb.

Wyniki okresowych przeglądów oraz opinie zgłaszane na bieżąco przez pracowników oraz studentów są brane pod uwagę celem doskonalenia infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej. Zespół administracyjno-gospodarczy na bieżąco monitoruje, ocenia i udoskonala bazę dydaktyczną lub zgłasza Dziekanowi potrzeby dalszych inwestycji. Potrzeby takie mogą być także zgłaszane przez pracowników naukowych oraz studentów. Kierunek przekazywania informacji został wyznaczony w następujący sposób: studenci do pracowników naukowych, pracownicy naukowci do kierownika zespołu administracyjno-gospodarczego, kierownik do dziekana.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Baza dydaktyczna wykorzystywana w kształceniu na ocenianym kierunku jest dobrze przygotowana do zajęć wykładowych, a dzięki odpowiedniemu wyposażeniu i infrastrukturze gwarantuje ich odpowiednio wysoki poziom. Wydział zapewnia bazę dydaktyczną do prowadzenia zajęć umożliwiających uzyskanie umiejętności zgodnych z aktualnym stanem wiedzy związanej z kierunkiem stosunki międzynarodowe. Równie pozytywnie należy ocenić bazę naukową, biorąc pod uwagę zarówno dostępne pomieszczenia, dostęp do zasobów bibliotecznych, sprzęt oraz oprogramowanie.

Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń oraz specjalistyczne oprogramowanie są sprawne i nie odbiegają od aktualnie używanych w działalności naukowej. Umożliwiają również prawidłową realizację zajęć, w tym z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych. Wydział dysponuje także pomieszczeniami bez barier architektonicznych oraz sprzętem dla osób z niepełnosprawnością. Budynki dydaktyczne Wydziału są przystosowane do potrzeb studentów z dysfunkcjami ruchu (windy, podjazdy, toalety, pętle indukcyjne).

Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, posiadając i doposażając bibliotekę wydziałową. Wielkość zbiorów w pełni pokrywa zapotrzebowanie w zakresie studiów literaturowych, jak i dydaktycznych efektów uczenia się na kierunku stosunki międzynarodowe. Studenci mają możliwość uwzględnienia w ankietach swoich opinii o infrastrukturze dydaktycznej. Władze Wydziału biorą również pod uwagę sugestie i opinie pracowników. Wyżej wymienieni biorą udział w okresowych przeglądach stanu infrastruktury.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Zespół oceniający mając na względzie ogólnoakademicki profil kierunku oraz badawczy charakter uczelni stwierdza, że na ocenianym kierunku współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która ma realne przełożenie na program kształcenia, określone efekty uczenia się, metody i formy kształcenia czy weryfikowania osiągania efektów uczenia się, również w odniesieniu do praktyk nie jest prowadzona.

Najbardziej szerokie i intensywne działania, które wiążą się z utrzymywaniem relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym są indywidualnie prowadzone przez poszczególnych nauczycieli akademickich i wpisują się w aspekt trzeciej misji uczelni związany z działalnością na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych.

W spotkaniu z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego zorganizowanego przez uczelnię na potrzeby przeprowadzenia oceny kierunku przez zespół oceniający wzięło udział 6 osób. W tym jeden podmiot (samorząd gospodarczy), którego przedstawiciel z własnej inicjatywy nawiązał kontakt z uczelnią i jeszcze żadna forma współpracy z nim nie jest prowadzona. W pozostałych przypadkach dwa podmioty reprezentowały sektor prywatny (drukarnia i firma świadcząca usługi doradcze i promocyjno-marketingowe skierowane do JST), a trzy sektor publiczny (Wojewódzki Urząd Pracy, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz IV LO w Toruniu). Należy zaznaczyć, że przedstawiciele wszystkich podmiotów zadeklarowali, że prowadzą współpracę z całą uczelnią. Żaden z nich nie uczestniczył w działaniach związanych ściśle z rozwojem ocenianego kierunku. W przypadku większości reprezentowanych podmiotów współpraca z uczelnią ograniczała się przede wszystkim do zapewniania miejsc praktyk. Ponadto, udział WUP w monitoringu losów absolwentów ogranicza się do opracowywania "Barometru zawodów" (co jest zadaniem każdego WUP), a w przypadku jednego z podmiotów prywatnych do udziału dwóch absolwentów uczelni (nie kierunku) w badaniu losów absolwentów.

Wnioski z przeprowadzonej oceny programowej obejmującej analizę dokumentacji, rozmowy z przedstawicielami uczelni oraz otoczenia społeczno-gospodarczego wskazują, że obowiązujący program studiów nie został zaprojektowany we współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawcami. Ostatnie zmiany w programie studiów opierające się o wyniki konsultacji z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, zostały wprowadzone w 2013. Uwzględniały przede wszystkim rozwój kompetencji miękkich studentów oraz "uprzątnięcie" zajęć. Skutkiem tych zmiany było wprowadzenie większej liczby konwersatoriów, bez istotnych zmian w stosowanych metodach i formach kształcenia oraz wprowadzenie zajęć dot. pozyskiwania środków europejskich oraz zarządzania i rozliczania projektów współfinansowanych przez UE. Warto zaznaczyć również, że w 2019 roku odnotowano postulaty odnoszące się do:

- trudności w organizacji praktyk studenckich latem w Urzędzie Marszałkowskim;
- położenia większego nacisku na praktyki studenckie, w tym na weryfikację efektów uczenia się;
- znaczenia opracowania sylwetki absolwenta kierunku w sposób zrozumiały do pracodawców.

W Uchwale nr 140 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 29 października 2019 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu wskazano, że do zadań Systemu Doskonałości Akademickiej należy: pomiar, monitorowanie oraz analiza jakości kształcenia i organizacji pracy w kontekście spełnienia potrzeb i oczekiwań absolwentów oraz pozostałych interesariuszy poprzez:

- monitorowanie losów absolwentów,
- badanie satysfakcji interesariuszy.

Wnioski z wizytacji wskazują, że badania te odnoszą się do interesariuszy wewnętrznych (studentów i pracowników akademickich). Nie wskazano na żadne działania, których celem byłaby ewaluacja współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym pod względem przełożenia jej na jakość kształcenia, program studiów, efekty uczenia się, metody i formy kształcenia, sposób i miejsca realizacji

praktyk czy weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się poprzez realizację prac etapowych lub dyplomowych.

Przedstawiciele uczelni i kierunku w raporcie samooceny oraz w trakcie spotkań z ZO PKA podkreślali trudności z nawiązaniem efektywnej współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Jako przyczynę wskazali relatywnie słaby w konkurencji z Bydgoszczą oraz innymi miastami wojewódzkimi poziom rozwoju gospodarczego Torunia. Koncentracja na Toruniu, a w konsekwencji ograniczanie swojego zasięgu oddziaływania i szukania podmiotów do współpracy do granic administracyjnych miasta jest szczególnie w przypadku kierunku stosunki międzynarodowe działaniem nieuzasadnionym.

Jednocześnie należy wskazać, że z punktu widzenia potrzeb rynku pracy absolwenci kierunku stosunki międzynarodowe z wysokim poziomem wiedzy nt. relacji międzynarodowych, różnic kulturowych, bardzo dobrą znajomością języków obcych, znający narzędzia, techniki analityczne i posiadający kompetencje badawcze z łatwością znajdą atrakcyjne i satysfakcjonujące zajęcie na rynku pracy. Rekomendacja: Warto koncentrować się na tych formach współpracy i w które umożliwią studentom zdobycie, i rozwijanie tego typu umiejętności i kompetencji. Tymczasem wnioski z badań satysfakcji studentów wskazują na niski poziom ocen dla organizacji zajęć językowych (2,57 w roku 2017/2018). Natomiast ocena tego, na ile program studiów umożliwia zdobycie odpowiednich umiejętności (kompetencji) praktycznych, oceniono na 3,05. Warto zaznaczyć również, że była to najwyższa ocena tego parametru w trzech edycjach badania.

Analizując aspekt współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na ocenianym kierunku należy wziąć pod uwagę zarówno jego profil (ogólnoakademicki), jak i fakt, że UMK, jako jednostka, która prowadzi kierunek należy do elitarnego grona uczelni badawczych. W tym kontekście warto wskazać na potencjał rozwoju kompetencji badawczych studentów kierunku stosunki międzynarodowe, którzy - zgodnie z celem 3 Strategii Uczelni Badawczej odnoszącym się do podniesienia poziomu jakości działalności naukowej i poziomu jakości kształcenia na UMK - mogą zostać zaangażowani zarówno w prace priorytetowych zespołów uczelni (np. Interdisciplinary Centre for Emigration Studies, Philosophical Analyses of Contemporary Social Theories Research Team czy Sustainability-Team) a także w badania dotyczące wyłaniających się obszarów badawczych, takie jak: "Stare i nowe instytucje - wyzwania i zmiany w perspektywie interdyscyplinarnej" oraz "Percepcja, Poznanie i Język". Potencjał rozwoju kompetencji badawczych, analitycznych, językowych w połączeniu z wiedzą nt. relacji międzynarodowych, różnic kulturowych stanowi dużą szansę na wzmocnienie pozycji konkurencyjnej nie tylko absolwentów uniwersytetu, ale całej uczelni jako jednostki kształcącej nie tylko znakomitych naukowców, ale również wartościowych pracowników i ekspertów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo.

Uzasadnienie

W przypadku wizytowanego kierunku trudno mówić o współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym rozumianej jako objęty koncepcją, zawierający mierzalne cele, prowadzony w sposób systematyczny i systemowo zorganizowany zestaw działań i układ relacji z podmiotami zewnętrznymi i ich przedstawicielami.

Wnioski z analizy dokumentacji oraz spotkania z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego wskazują, że rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi w ramach prowadzonego kierunku uczelnia współpracuje, tylko częściowo jest zgodny z dyscypliną lub dyscyplinami, do których kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku.

Realizowane formy współpracy są w rzeczywistości ograniczone do umożliwiania odbywania przez studentów praktyk w poszczególnych podmiotach lub są działaniami o charakterze akcyjnym (udział w akcjach charytatywnych, spotkaniach w szkołach) albo dotyczą indywidualnej aktywności pozauczelnianej poszczególnych nauczycieli akademickich.

Na znaczenie i konieczność prowadzenia kształcenia na studiach na danym kierunku w zgodzie z potrzebami społeczno-gospodarczymi wskazuje art. 55 ust. 2. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861, z późn. zm.). Między innymi z tego względu ważne jest prowadzenie efektywnej (tj. mającej przełożenie na realne działania projakościowe na rzecz procesu i programu kształcenia) współpracy i jej ewaluacja.

Wnioski z przeprowadzonej oceny programowej wskazują, że na kierunku nie są prowadzone okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się.

1. Rodzaj, zakres i zasięg podmiotów współpracujących w nieznacznym stopniu odpowiada profilowi kształcenia i specyfice kierunku.
2. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym nie jest systematyczna. Brakuje spójnej koncepcji i celów, które mają być osiąganym w wyniku tej współpracy. Podejmowane działania mają charakter akcyjny lub zindywidualizowany do aktywności poszczególnych nauczycieli akademickich.
3. Na ocenianym kierunku nie są prowadzone nie są prowadzone okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Nie jest prowadzona żadna forma ewaluacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, której celem jest doskonalenie jakości kształcenia. Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Należy docenić rozwiązanie stosowane na uczelni, które polega na publikowaniu danych dot. Losów absolwentów na podstronie Biura Karier. Są one dostępne za pośrednictwem aplikacji (Tableau), która umożliwia użytkownikowi samodzielne określanie zmiennych, które są dla niego interesujące. Dotyczy to zarówno wydziału, jak i kierunku, sytuacji zawodowej czy okresu, dla którego dane mają być wskazane. W odniesieniu do praktyk popularnych w zdecydowanej większości uczelni jest to rozwiązanie nowoczesne i warte upowszechnienia. prowadzenie

Zalecenia

Wskutek dokonanej przez zespół oceniający analizy, zaleca się:

1. Zredefiniować koncepcję współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym pod kątem jej celów, zadań, form;
2. Należy rozszerzyć rodzaj, zasięg i zakres działalności podmiotów, z którymi w ramach kierunku stosunki międzynarodowe uczelnia prowadzi współpracę oraz formy współpracy (obecnie skoncentrowane przede wszystkim na praktykach studenckich). Działanie to należy poprzedzić rzetelną analizą obejmującą pogłębioną analizę SWOT (lub podobną technikę), w której zostanie uwzględniona specyfika kierunku (międzynarodowy charakter, ogólnoakademicki profil), badawczy charakter uczelni oraz makrotrendy społeczne, technologiczne, ekonomiczne i polityczne.
3. Należy wdrożyć rozwiązania umożliwiające przegląd jakości współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, które przekładać się będą na użyteczne wnioski umożliwiające wykorzystywanie ich do rozwoju i doskonalenia tej współpracy, a w konsekwencji programu studiów. W związku z tym należy opracować cele i mierniki ich osiągnięcia w odniesieniu do prowadzonej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (nie musi ona koncentrować się na przedsiębiorstwach prywatnych).

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Uczelnia przywiązuje istotne znaczenie do umiędzynarodowienia jednostki prowadzącej studia, jej badań naukowych oraz procesu kształcenia. Uważa, że umiędzynarodowienie stanowi wyraz otwarcia uczelni na zewnątrz, formę weryfikacji i transferu wiedzy w otwartej przestrzeni badawczej i pomiędzy ośrodkami akademickimi. Realizacja tak pojętego umiędzynarodowienia w powiązaniu z kierunkiem studiów –stosunki międzynarodowe –stanowi punkt wyjścia dla zapewnienia dobrego standardu nauczania akademickiego pod względem treści, perspektyw poznawczych, badaczy. Drugim wymiarem umiędzynarodowienia jest mobilność akademicka i studencka, która wyraża się promowaniem mobilności, udziałem w międzynarodowych konferencjach i projektach badawczych, posilkowaniem się osiągnięciami naukowymi spoza RP, prowadzeniem zajęć dydaktycznych w językach obcych oraz w zakresach: studiów regionalnych i międzynarodowych. Na podkreślenie zasługuje fakt goszczenia i bycia przez pracowników UMK visiting professor. Taki rodzaj i charakter umiędzynarodowienia pozostają w zgodzie z misją i oczekiwaniem uczelni do bycia nowoczesną szkołą wyższą, funkcjonującą w globalnym i tym samym zróżnicowanym środowisku. Funkcja ta ulega wzmocnieniu z uwagi na politologiczny i międzynarodowy charakter oferty dydaktycznej i prowadzonych badań przez Wydział. W ostatnim okresie impetu rozwoju udziela status uczelni badawczej. Uczelnia i Wydział podejmują stosowne działania celem realizacji zamierzonych celów strategicznych i operacyjnych. Dla przygotowania studentów do umiędzynarodowienia akcent kładzie się na kształcenie językowe w trakcie studiów, na kontakt z literaturą, nauczycielami i wydarzeniami. Uczelnia ma bardzo bogatą ofertę zajęć do wyboru w językach obcych, z której mogą korzystać studenci UMK w celu doskonalenia swych kompetencji językowych. Jest ona cechą rozpoznawczą Wydziału i stanowi o jego atrakcyjności. Pozwala także zachęcić studentów z zagranicy do podjęcia studiów w UMK. Umiędzynarodowieniu służą zajęcia do wyboru w języku obcym (konwersatoria, uniwersyteckie, wykłady pracowników naukowych z zagranicy). Na bieżąco wykorzystuje się literaturę obcojęzyczną oraz podejmuje

zagadnienia o regionalnej i globalnej specyfice. Wydział zwiększa grono własnych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w językach obcych, systematycznie rośnie liczba naukowców zagranicznych kooperujących badawczo i dydaktycznie. Uczelnia zapewnia studentom uczestnictwo w międzynarodowych programach mobilności. Główną rolę odgrywa tu program ERASMUS+. Umożliwia on wymianę studentów i pracowników Wydziału z ponad 60 uczelniami partnerskimi. W każdym roku wielu studentów może skorzystać z możliwości odbycia studiów w zagranicznej uczelni, choć czyni to zdecydowanie mniej. Przyczyną niskiego poziomu mobilności jest przede wszystkim małe stypendium, a w ostatnim okresie załamanie wynika z sytuacji pandemicznej. Spośród około 90 studentów zagranicznych, którzy w 2 ostatnich latach studiowali na Wydziale w ramach mobilności studenckich (semestr lub rok), aż 41 wybrało international relations. Z europejskiego programu wymiany akademickiej korzysta kadra w różnym wymiarze. W minionych czterech latach uczestniczyło w niej kilkunastu nauczycieli akademickich. W tym samym czasie Toruń odwiedziło też kilkunastu wykładowców z zagranicy. Uczelnia umiędzynarodowia się poprzez obowiązek umieszczania publikacji w powszechnym dostępie, typu: www.researchgate.net, www.academia.edu, www.scholar.google.com. Kadra kierunku otrzymuje organizacyjne i finansowe wsparcie dla udziału w zagranicznych konferencjach, a także przy zgłaszaniu prac naukowych do publikacji w zagranicznych wydawnictwach i czasopismach. Pracownicy uzyskują urlopy na odbycie zagranicznego stażu. Z uwagi na sytuację pandemiczną A.D. 2020 uczelnia zasadnie podejmuje starania dowartościowania umiędzynarodowienia w sposób zdalny, tj. poprzez literaturę przedmiotu, podejmowane zagadnienia, literaturę zajęć, publikacje umieszczane w open access. Na Wydziale prowadzi się regularne oceny stopnia umiędzynarodowienia. Uwzględniają one: liczbę, tendencję, zakres i kierunki aktywności. Wspieranie współpracy międzynarodowej jest zadaniem jednostki prowadzącej, ale i całej społeczności. Wyniki ocen wykorzystuje się do planowania rozwoju umiędzynarodowienia kierunku oraz działalności badawczej. Ich rezultatem jest poszukiwanie nowych obszarów aktywności i promowanie dotychczasowych. Działania te obecnie muszą mieścić się w strategii rozwoju UMK jako uczelni badawczej i z tego względu nadzór nad nimi o charakterze projakościowym uległ wzmocnieniu.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Uczelnia stwarza w sposób trwały warunki do udziału kadry i studentów w międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia i nasycenie programu studiów problematyką i literaturą obcojęzyczną. Skala umiędzynarodowienia jest pochodną szeregu uwarunkowań, w tym materialnych, systemowych, globalnych. Uczelnia – jako jednostka badawcza oferuje kompleksowy charakter wsparcia wszystkim interesariuszom wewnętrznym. W ostatnim okresie uległo ono poszerzeniu i intensyfikacji. Działania te powinno się utrzymywać i doskonalić od strony teleinformatycznej. Uczelnia prowadzi w sposób systematyczny przegląd działań i stopnia umiędzynarodowienia kształcenia w oparciu na rozwój dyscypliny i zakresu kształcenia oraz twarde dane statystyczne.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów i studentek w procesie kształcenia jest systemowe, ma charakter stały i obejmuje cały proces kształcenia. Niestety widoczny jest brak zróżnicowania w ofercie programowej. Za przykład takiego stanu rzeczy może posłużyć niewystarczające użycie nowych technologii umożliwiające w pełni realizację kształcenia na wysokim poziomie oraz przygotowujące studentów do wejścia na rynek pracy. Warto jednak zauważyć przygotowanie, zarówno Wydziału, jak i Uczelni, do realizacji zdalnego kształcenia. Na takie przygotowanie wskazuje chociażby wyposażenie sal, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne do prowadzenia zajęć e-learningowych, zakup licencji programu ZOOM oraz kamerek internetowych wykorzystywanych podczas realizacji zajęć. Studentom udostępniony jest samouczek, dzięki któremu są przygotowani na korzystanie z udostępnianych przez uczelnię narzędzi. Wielość tych elementów pozwala stwierdzić, że studentom zapewniany jest rozwój kompetencji cyfrowych. Ponadto wychodząc naprzeciw potrzebom prowadzenia kształcenia na odległość, na mocy zarządzenia nr 207 Rektora UMK, z dniem 1 października 2020 roku rozpoczął pracę zespół ds. zdalnego nauczania, którego zadaniem jest m.in. określenie potrzeb osobowych i infrastrukturalnych w zakresie e-learningu, nadzorowanie i prowadzenie szkoleń dla studentów w zakresie kształcenia zdalnego. Studenci mają też stałe wsparcie w procesie kształcenia i uczenia zdalnego ze strony pracowników dziekanatu i prodziekana ds. Kształcenia. Wydział nie oferuje aktywności, które można uznać za formę stymulowania rozwoju aktywności społecznej, mające wpływ na efekt procesu uczenia się.

Program kształcenia uwzględnia w szczególności zróżnicowane formy merytorycznego, materialnego i organizacyjnego wsparcia studentów w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności. Podejmowane działania nie wykraczają poza standardowe wynikające z przepisów prawa oraz nie wyróżniają się różnorodnością wskazujące na dostosowanie do potrzeb wszystkich grup studentów.

Wydział wspiera studentów, które wyróżniają się na tle pozostałych, jednak podejmowane działania skupiają się na wsparciu dla osób realizujących się na płaszczyźnie sportowej, w ograniczony sposób realizuje działania w zakresie wspierania uzdolnionych naukowo. Brak oferty wsparcia dla studentów uzdolnionych artystycznie. Godne pochwały jest przyznawanie tytułu najlepszego studenta i absolwenta danego roku oraz inicjatywy "Klub Wspaniałych", co pozytywnie może wpływać na wyniki rekrutacyjne oraz może to zachęcać pozostałych studentów wydziału do samorozwoju. Należy jednak przeanalizować potrzebę rozwoju form wsparcia studentów uzdolnionych artystycznie.

Z uwagi na niewielką liczbę studentów z niepełnosprawnościami, ich wsparcie skupione jest przede wszystkim na wsparciu infrastrukturalnym. Na aprobatę zasługują fakt dostosowania budynku do nowoczesnych standardów w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Wysoce

użyteczne dla studentów mających ograniczone możliwości ruchowe jest np. umieszczenie platform schodowych, które umożliwiają przemieszczanie się pomiędzy piętrami. Warto zauważyć, że studentom z niepełnosprawnościami oferowane jest także wsparcie, które wspomaga tę grupę w procesie uczenia się. Rozwiązaniem, które zasługuje na wyróżnienie jest umieszczenie w bibliotece powiększalników dla osób słabowidzących.

Ważnym elementem procesu uczenia się jest zapewnienie studentom środowiska stymulującego do rozwoju, oznacza to m.in., oprócz zapewnienia kształcenia na jak najwyższym poziomie, zapewnienie, trudniejszego do empirycznego skategoryzowania, poczucia bezpieczeństwa związanego np. z działaniami antydyskryminacyjnymi. Niestety nie przewidziano wydziałowego programu przeciwdziałania dyskryminacji oraz nie ma pracownika, w którego kompetencjach znajdowałyby się kwestie związane z przeciwdziałaniem tego typu niepożądanych sytuacji i zachowań oraz wspieranie osób znajdujących się w kryzysowej sytuacji. Brak też tej tematyki w prowadzonej przez wydział komunikacji, zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej. Problematyka ta poruszana jest dopiero na poziomie ogólnouniwersyteckim, co może nieść za sobą wiele negatywnych implikacji. W tym miejscu warto odnotować, że studenci mogą liczyć na wsparcie psychologiczne oferowane ze strony uczelni w formie usług zatrudnionego psychologa. Władze Wydziału, wspólnie z przedstawicielami Samorządu powinny przedyskutować zalety wdrożenia rozwiązań opartych na bieżącej obecności osoby, która jest przez członków tej społeczności obdarzona zaufaniem. Należałoby zastanowić się nad opracowaniem komunikacji zewnętrznej Wydziału, w tym zakresie.

Realizowany system zgłaszania przez studentów skarg oraz wniosków, a także sposób ich rozpatrywania spełnia kryterium. Obawy może budzić jednak przeciążenie potencjalnie dużą liczbą skarg i wniosków prodziekana posiadającego wiele obowiązków. Na wyróżnienie zasługuje regularne szkolenie pracowników i pracownic administracji wydziałowej, co w znacznym stopniu wpływa na poziom rozwiązywania spraw, z którymi zwracają się do nich studenci. W czasie spotkania studenci wskazali, że większość ich zajęć odbywa się synchronicznie, część uczestników spotkania wskazała jednak (pomimo relatywnie dobrej oceny realizacji zajęć w czasie rzeczywistym) na jeszcze liczniejsze organizowanie zajęć asynchronicznie.

Wsparcie ze strony uczelni, oprócz wymienionych wyżej grup studentów, oferowane jest także rodzicom wychowującym małe dzieci. Dzięki udostępnieniu uczelnianego żłobka umożliwia im się realizację prawa do kształcenia.

Wypracowany system wsparcia wymaga zmian społecznych, które po dłuższym czasie przynoszą widoczne rezultaty, jednak które mogą być rozpoczęte szybciej niż zmiany infrastrukturalne.

Uczelnia oferuje swoim studentom szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, jak i praw i obowiązków studenta, podczas których mają możliwość poznania zasad studiowania, przysługujących możliwości wsparcia oraz organizacji administracyjnej uczelni i wydziału. Realizowane są szkolenia z zakresu posługiwania się udostępnianymi platformami do zdalnego kształcenia. Szkolenia odbywają się za pośrednictwem tychże platform, zanim jednak student ma przystąpić do szkolenia dostaje komplet informacji na temat uruchomienia i posługiwania się narzędziami do zdalnej nauki oferowanymi przez uczelnię. Także za pośrednictwem tych platform przeprowadzana jest ocena zadowolenia

użytkowników i użytkowników. W zdecydowanej większości zajęcia prowadzone synchronicznie, co spotyka się z przychylną opinią studentów.

Wydział, w celu uzyskania opinii studentów, prowadzi ankietyzację. Ankietyzacja odbywa się online. Jest anonimowa i obowiązkowa. Ankiety obejmują szeroki wachlarz informacji dotyczących systemu nauczania i wsparcia studentów, badanych zarówno poprzez pytania zamknięte, jak i otwarte. Studenci doceniali poziom szczegółowości ankiet oraz fakt, że ich uwagi brane są pod uwagę. Niestety nie istnieją ankiety oceniające pracę administracji np. dziekanatu. Jednak zapewniono, że system ewaluacji pracy administracji jest na ukończeniu.

Wydział wykazał bieżącą współpracę ze studentami w wielu aspektach, m.in. pomocy materialnej, jednak nie wykazano okresowego podsumowywania podejmowanej działalności oraz wspólnej oceny ich efektywności. W zakresie współpracy z Samorządem Studenckim Wydział wykazał bieżącą współpracę, w zakresie najważniejszych dla studentów i studentek tematów, tj.: pomocy materialnej, czy kształcenia. Nie ma opracowywanych podsumowań podejmowanych w ramach tej współpracy działań, co znacznie utrudnia poprawę uzyskiwanych wyników oraz świadome i dwustronne budowanie strategii przyszłej współpracy. Brak wspólnej oceny efektywności wypracowywanych rozwiązań. Wydział wspiera Samorząd w realizacji powierzonych jemu zadań w różnorodny sposób. Szczególnie widoczne jest wsparcie finansowe projektów studenckich, co umożliwia realizację ciekawych inicjatyw, różnorodnej i szerokiej grupie osób.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Pomimo wielu wykazanych braków uznać należy podejmowane, przez Wydział oraz Uczelnię, działania za działania wypełniające kryteria. Wskazane kwestie wymagające ulepszenia, nie wpływają w znaczny sposób na jakość kształcenia czy możliwości związane z rozwojem społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy, są jedynie drogowskazem mającym wskazać władzom możliwości rozwijania się wszystkich grup tworzących tę społeczność, na wielu płaszczyznach.

Pozytywnym aspektem jest kompleksowe wpieranie, przez uczelnię, zróżnicowanej grupy studentów. W szczególności warto wyróżnić rozwiązania oferowane studentom z niepełnosprawnościami, pomimo tego, że nie jest to liczna grupa. Należy wskazać na dobrze ocenianą, przez obie strony, współpracę pomiędzy Samorządem, a administracją wydziału. Taka aprobatą artykułowana ze strony obecnych podczas kontroli studentów powinna skłonić władze wydziału do przeprowadzenia badań w zakresie współpracy np. dziekanatem. Wyniki takiego badania mogłyby być ciekawą częścią strategii na rozwój.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Dostęp do informacji publicznej jest realizowany przez stronę internetową Uczelni, Biuletyn Informacji Publicznej uczelni oraz portal internetowy Wydziału. Studenci i pracownicy UMK mają dostęp poprzez bazę umk.pl do przepisów wewnętrznych UMK, natomiast np. kandydaci na studia korzystają z zakładki Kandydat. Strona internetowa jest odnowiona, obrazuje najbardziej aktualny stan funkcjonowania i wydarzeń uniwersyteckich. Można uznać, że dostęp do informacji nie jest obciążony nieuzasadnionym ograniczeniem. Nie wymaga także stosowania oprzyrządowania innego niż zstandaryzowane. Opis programu studiów oraz szczegółowe informacje zawarte są w zakładce Student w odnośniku Programy studiów i efekty uczenia się. Informacje i odnośniki są na bieżąco aktualizowane wedle potrzeb interesariuszy wewnętrznych i otoczenia. Dostęp do tych zakładki i podstron nie jest ograniczony. Informacje o uznawaniu efektów uczenia się są dostępne na stronie internetowej Wydziału, a także w Biuletynie Informacji Publicznej UMK. Zasady dyplomowania są dostępne na podstronie Niezbędnik studenta i w odnośniku Procedura zakończenia studiów. Treści te są stale aktualizowane. Informacje o warunkach ich realizacji znajdują się w sylabusach w systemie USOS. Stosowne informacje na stronie Uczelni i Wydziału znajdzie też kandydat na studia. Publicznie udostępniane są przepisy wewnętrzne i dokumentacja kierunku (np. programu studiów, ogłoszenia, organizacji praktyk), informacje o Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu jako uczelni badawczej. Kanałami przekazywania bieżących informacji są ponadto: system poczty U-MAIL, system USOS, strona Wydziału oraz strona samorządu wydziałowego. Oferuje się aktualną i rzetelną informację, która jest dostępna i przydatna dla zróżnicowanego odbiorcy wewnętrznego oraz zewnętrznego. Wersja anglojęzyczna strony jest powszechnie dostępna. Stwierdza się brak informacji w postaci raportów dot. jakości kształcenia. Natomiast podstrona dot. jakości kształcenia oraz SDA jest bardzo czytelna i pouczająca. Strona Wydziału zawiera dwa rodzaje raportów poewaluacyjnych, ostatnie za lata 2017-2018. Treści umieszczane na stronach internetowych są aktualizowane i poddawane okresowej ewaluacji. Uwzględnia się aspekty merytoryczne, techniczne, graficzne, potrzeby odbiorców. Strona www spełnia międzynarodowe standardy Web Content Accessibility Guidelines. Rzetelność i wiarygodność przekazu gwarantują nieustanny monitoring prowadzony przez Uczelniane Centrum Informatyczne.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do informacji, w należyłym stopniu i wymaganym do bieżącego funkcjonowania, komunikowania i powiadamiania otoczenia. Informacja ta jest kompletna i aktualna, dostępna na stronach internetowych Wydziału oraz adresowana do zróżnicowanych odbiorców. Ważnym i efektywnie działającym kanałem komunikacji są sekretariaty, dziekanat, platformy internetowe, spotkania i rozmowy bezpośrednie. Na stronie uczelnianej brak raportów z realizacji polityki jakości, natomiast są dostępne raporty tego typu dla wydziału na jego stronie internetowej.

Uczelnia i Wydział monitorują swą politykę informacyjną i konsekwentnie modernizują formę i treść przekazu.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia w chwili obecnej funkcjonuje na mocy Uchwały nr 140 Senatu UMK w Toruniu z dnia 29.10.2019 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Uczelnia w ten sposób stworzyła kompleksowy i dostosowany do modelu uczelni badawczej System Doskonałości Akademickiej (SDA), który integruje gremia i procedury jakości kształcenia.

Uczelnia w działaniach z 2019 r. Wyzaczyła dwa pola zabezpieczenia swej jakości:

- form i rodzajów studiów, na wszystkich poziomach kształcenia, doskonalenia i organizacji pracy;
- systemu zapewniania jakości działalności naukowej w dyscyplinach naukowych.

Naczelne gremia UMK odpowiedzialne za nadzór nad realizacją toku studiów to:

- Komisja ds. Dydaktyki UMK na kadencję 2016-2020;
- Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia (Zarządzenie nr 181 z 26.11.2019);
- na poziomie wydziałów zadania projakościowe realizowane są przez wydziałowe rady ds. jakości kształcenia oraz wydziałowych koordynatorów (Zarządzenie nr 180 z 26.11.2019 r.)

Całościowa polityka jakości, projektowania, zatwierdzania, monitorowania, przeglądu i doskonalenia programu studiów na UMK opisana jest w Księdze Jakości Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (dostępna online). Zadaniem SDA jest pomiar, monitorowanie oraz analiza jakości kształcenia i organizacji pracy w kontekście:

- oferowanych przez Uniwersytet programów studiów oraz ich efektów;
- spełnienia potrzeb i oczekiwań studentów;
- realizacji praw i obowiązków pracowników;
- spełnienia potrzeb i oczekiwań absolwentów oraz pozostałych interesariuszy.

Szczegółowe procedury pomiaru i analizy oraz doskonalenia jakości kształcenia i organizacji pracy w obszarach obejmują:

1. przeprowadzenie akcji informacyjnej;
2. zebranie danych przy użyciu kwestionariuszy ankiety internetowej oraz innych instrumentów pomiarowych;
3. analizę danych i przygotowanie wstępnych raportów;
4. analizę raportów i stworzenie rekomendacji;

5. zaprojektowanie i zatwierdzenie działań doskonalących;
6. wdrożenie działań doskonalących;
7. ocenę skuteczności wdrożonych działań doskonalących oraz jej harmonogram i wzory instrumentów pomiarowych (określa rektor w drodze zarządzenia).

Za realizację zadań SDA odpowiadają: rektor, prorektor właściwy ds. kształcenia -uczelniany, koordynator ds. jakości kształcenia, analitycy, uczelniana rada ds. jakości kształcenia, dziekani, wydziałowi koordynatorzy ds. jakości kształcenia, koordynatorzy ds. jakości kształcenia pozostałych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu, wydziałowe rady ds. jakości kształcenia, rady ds. jakości kształcenia pozostałych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu.

Uczelnia w swej Strategii Rozwoju Uniwersytetu Mikołaja Kopernika na lata 2011 – 2020 wskazała elementy, które mieszczą się w sferze oddziaływania WSZJK, a bez wątpienia wszystkie wchodzić doń w ramach przyjętej SDA. Są to m.in.: doskonalenie badań naukowych i wzmocnienie UMK jako ośrodka badawczego; zwiększenie finansowania badań naukowych ze środków zewnętrznych; wdrażanie wyników badań naukowych do praktyki społeczno-gospodarczej; zapewnianie najwyższego poziomu nauczania i uwzględnianie w ofercie kształcenia palety potrzeb otoczenia, stworzenie jednostki nowoczesnie zarządzanej i zorientowanej na innowacyjność. W działalność WSZJK wpisane są zmiany zachodzące w otoczeniu społecznym, które odnoszą się w szczególności do Ustawy 2.0, tj. uzyskanie statusu uczelni badawczej i w związku z tym profilowanie UMK i poszczególnych kierunków studiów. Istotny rezonans posiada wejście UMK do sieci uczelni europejskich. Powodując nawet nowelizację Strategii, stanowi cenny punkt odniesienia i nowe pola wieloaspektowej aktywności. Drugim ważnym czynnikiem wpływającym na przyjęty model zarządzania jakością oraz na zbudowanie SDA były akredytacje międzynarodowe (AACSB, AMBAs). Ich wpływ widoczny pozostaje szczególnie w profesjonalizacji zarządzania, w poprawie transparentności, w wykorzystywaniu dobrych praktyk, wyznaczaniu celów i wskaźników oraz dochodzeniu do nich, raportowaniu, budowaniu wiarygodności. Doświadczenia wypływające z kontaktów z agencjami zagranicznymi, jak i naukowych przekłada się na wypracowywanie nowych procedur / punktów ciężkości w ewaluacji studiów oraz programów nauczania. Głównymi założeniami polityki jakości jest podejmowanie działań doskonalących w zakresie: kształcenia –realizacji toku studiów; pracy i rozwoju nauczycieli akademickich i pracowników administracji; aktywności naukowo-badawczej i rozwojowej; współpracy z interesariuszami; organizacji pracy i jej warunków; monitorowania losów zawodowych absolwentów. Całościowa polityka jakości skoncentrowana na realizacji toku studiów w UMK opisana jest w Księdze Jakości Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Od 2014 roku działa w Uniwersytecie Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia, jako organ opiniodawczo-doradczy Rektora. W 2019 r. Senat UMK przyjął uchwałę w sprawie powołania Komisji ds. Dydaktyki UMK. Na poziomie wydziałów zadania projakościowe realizowane były przez wydziałowe rady ds. jakości kształcenia oraz wydziałowych koordynatorów. Przepisy wewnętrzne UMK w odniesieniu do WSZJK uwzględniały: zakres przedmiotu WSZJK, księga jakości, rady jakości; zakres: identyfikacji oczekiwań studentów; zakres procedury oceny zajęć dydaktycznych przez studentów; zakres hospitacji zajęć dydaktycznych; zakres działań doskonalących. System Zapewnienia Jakości Kształcenia jest jednolity dla całej Uczelni i nie cechuje go żadna odrębność z uwagi na specyfikę wydziału / kierunku. W zarządzaniu projakościowym uczestniczą przede wszystkim Rektor, rady na poziomie uczelni, prorektorzy. Do zadań Rady należy wypracowanie propozycji zadań, ocena jakości nauczania na podstawie badań, analiz i raportów. Rada kooperuje z władzami rektorskimi oraz z dziekanami i komisjami niższego szczebla. Pracę WSZJK cechuje wieloetapowość i koncyliacyjny, transparentny charakter. Pozwala to redukować ryzyka błędnych

decyzji. Na poziomie Wydziału w procesie wdrażania i stosowania procedur i czynności uczestniczą przede wszystkim dziekan, wydziałowe zespoły i komisje. Działają w zakresie kompetencji: inicjują, opiniują, proponują, oceniają, raportują. Skupiają przedstawicieli grona akademickiego i studentów. Obecność i zaangażowanie przedstawicieli otoczenia wymagają przemyślenia formuły kooperacji i oczekiwań. Tworzenie i doskonalenie programu. Projektowanie, zatwierdzanie oraz wdrażanie programu studiów są zagwarantowane poprzez zapisy wewnętrzne. W działania te włączone są ciała kolegialne i grupy interesariuszy. Uczelnia przedstawiła w Raporcie samooceny oraz w rozmowach proces powstawania i stałej ewaluacji założeń koncepcyjnych i podstawy programowej studiów. Inicjowane przez interesariuszy wewnętrznych (głównie nauczycieli akademickich) zmiany są analizowane na poziomie wydziału i uczelni, a następnie przedstawiane i przekazywane do dalszego procedowania. Każda zmiana w programie uwzględnia m.in.: powiązanie z kierunkiem/specjalnością, kwalifikacje ustalone dla poziomu kształcenia, infrastrukturę i księgozbiór. W mniejszym stopniu zapotrzebowanie bezpośredniego otoczenia społecznego. Zmiany w okresie od ostatniej akredytacji programowej w 2013 r. odnosiły się nie tylko do dostosowania opisu kierunku do nowych wymogów dyscypliny i rozwoju nauki, ale uwzględniały też potrzeby uczących (się): upowszechniono pisanie prac etapowych, zmodyfikowano ścieżki nauczania w powiązaniu z seminariami dyplomowymi. W procesie projektowania i redefiniowania programów kluczową rolę pełnią nauczyciele akademicy, pracownicy UMK. Wpływ nauczycieli zewnętrznych i przedstawicieli praktyki gospodarczej nie znajduje satysfakcjonującego potwierdzenia w dokumentacji uczelni. Wkład nauczycieli ma miejsce w odniesieniu do całościowo pojmowanego kierunku, przekazywanych kompetencji, zawartości kart przedmiotów. Nadzór bieżący nad studiami leży(-a!) w kompetencji koordynatora kierunku, katedr. Studenci angażują się w działania projakościowe poprzez udział w procesie ewaluacji, bezpośrednie spotkania i rozmowy, własne grupy przedstawicielskie: samorząd i koła naukowe. Przedstawiona dokumentacja potwierdza obecność, uczestnictwo w pracach wydziału i pionach jakości. Uczelnia wskazała w Raporcie samooceny i w rozmowach z ZO PKA przykładowe modyfikacje dokonane na kierunku stosunki międzynarodowe po 2013 roku: kursy (nt. geopolityki, cyberbezpieczeństwa), wymiaru godzin, usunięcie specjalizacji. W sprawie doskonalenia programów wypowiadali się interesariusze zewnętrzni. Wówczas wskazywali na potrzebę doskonalenia programów studiów, np. w zakresie kształcenia językowego, rozwijania kompetencji miękkich. Uczelnia na ten postulat odpowiedziała realizacją projektów Uni-Komp-As oraz Studentki i Studenci, interesariusze zewnętrzni współpracują z uczelnią poprzez wsparcie realizacji praktyk studenckich i zatrudniania absolwentów. Zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych, bezpośredniego lokalnego otoczenia, pozostaje poniżej poziomu możliwości i potrzeb. Nie wydaje się też optymalne z uwagi na zakres kształcenia i grupę docelową w rozumieniu środowiska pracy absolwentów profilu ogólnoakademickiego uczelni badawczej.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów, zasady są przyjęte i upublicznione zgodnie z przepisami prawa. Nie wykazują cech ekskluzywności.

Monitorowanie i okresowy przegląd programu studiów są zagwarantowane poprzez zapisy wewnętrzne i bieżącą praktykę. W działania te włączone są ciała kolegialne, które obejmują studentów, pracowników naukowych. W przedmiotowych sprawach wypowiada się samorząd studencki. W poprzednim porządku prawnym na poziomie operacyjnym Wydziału odpowiadał za koordynowanie tych prac pełnomocnik kierunku, obecnie jest to prodziekan i zastępcy dyrektorów instytutów. Stały nadzór, ewaluacja i doskonalenie programu studiów oraz bieżąca realizacja toku kształcenia są

zapewnione poprzez monitorowanie, pomiar, opis, analizę wyników, ocenę organizacji pracy w kontekście spełnienia potrzeb i oczekiwań. W tym celu stosuje się zróżnicowane rodzaje ankiet/zapytań, np. badanie oczekiwań i samooceny studenta na wejściu, badanie spełnienia oczekiwań i samooceny studenta na wyjściu, badanie jakości zajęć dydaktycznych, badanie satysfakcji studentów i badanie zgodności kompetencji kadry akademickiej i dydaktyki. Na podkreślenie zasługuje podjęcie przez Uczelnię rozwiązań nadzoru i ewaluacji procesu kształcenia w tzw. sytuacji covidowej. Bazując na stosownych rozporządzeniach przygotowano procedury przygotowania i ewaluacji oraz hospitacji zajęć zdalnych (tylko synchronicznych). Analizy programów studiów (monitorowanie) są dokonywane w oparciu o zgromadzony materiał, tj. ankiety studenckie, ankiety absolwentów, oceny uzyskiwanych przez studentów wyników w nauce, hospitacje zajęć, opinie samorządu studenckiego, ocena kart przedmiotów (sylabusów). W działania te zaangażowani są nauczyciele, katedry, pełnomocnik dziekana, a także Biuro Karier UMK. Planuje się organizację wielowydziałowych spotkań ze studentami służących podsumowaniom ewaluacji zajęć dydaktycznych. Studenci biorą udział w monitorowaniu programu studiów poprzez ankietowanie i pracę w organach kolegialnych. Ponadto zgłaszają propozycje modyfikacji systemu nadzoru i doskonalenia jakości jako samorząd studencki. W badaniach dot. satysfakcji studentów UMK (za r. ak. 2017/2018) studenci kierunku stosunki międzynarodowe, podobnie jak inni, uznali, że zachodzi potrzeba: zmiany budynku dla Wydziału, optymalizacji organizacji zajęć dydaktycznych. Studenci mają sposobność zgłaszania swoich uwag do samorządu studenckiego lub bezpośrednio do Władz Wydziału, do opiekuna roku. Zaangażowanie studentów w wypełnianie ankiet jest na poziomie niemalże 19%. Wyniki uzyskiwane przez Wydział należą do średnich, a stwierdzane uwagi w zasadzie mają charakter stały (prowadzący zajęcia, nadzór merytoryczny nad procesem nauczania). W pewnym stopniu korespondują one z wynikami hospitacji zajęć dydaktycznych, w których wskazano na potrzebę doskonalenia warsztatu dydaktycznego pojedynczych nauczycieli, różnicowania form dydaktycznych, aktywizacji studentów. Studenci nie oceniają pracowników administracyjnych w sposób wyodrębniony. Zakres przedmiotowy działań ewaluacyjnych Wydziału obejmuje w szczególności karty przedmiotów (w tym efekty uczenia się, nakład pracy), prace etapowe i dyplomowe wraz z procedurą dyplomowania oraz infrastrukturę dydaktyczną. Ewaluacja kart przedmiotów stanowi punkt wyjścia dla działań doskonalących na poziomie dydaktycznym oraz w obszarze WSZJK. Wydział analizuje narzędzia weryfikacji efektów uczenia się z uwzględnieniem celu i profilu kształcenia oraz mając na uwadze skuteczność kształcenia (prace etapowe i dyplomowe). Modyfikacje podejmuje się wskutek działań odgórnych i inicjatyw nauczycielskich (konsultacje środowiskowe, wyniki badań satysfakcji ze studiów, nowych potrzeb studentów, pomysłów dydaktycznych nauczyciela akademickiego, poziomu wskaźników zdawalności i jakości nauczania). Wydział za swój sukces w ostatnim okresie –pokłosie działań własnych i poprzednich akredytacji –uważa istotne zmiany w procesie dyplomowania, tj. redukcję obciążeń pracowniczych rolą promotora i recenzenta, podniesienie poziomu sporządzanych recenzji, uregulowanie terminowości obron z zagwarantowaniem studentom czasu do obrony, wymiennosc składów komisji egzaminacyjnych. Zapoczątkowano również prace na bazie JSA. W ocenie infrastruktury dydaktycznej –szczególnie przez pryzmat lokalizacji należy wskazać, iż Wydział nie jest w stanie zmienić tej sytuacji, a kolejne zapewnienia władz UMK nie są realizowane. Jednocześnie, jak wynika z informacji uzyskanych przez zespół oceniający w trakcie wizytacji, UMK silnie rozbudowuje infrastrukturę badawczą i wspomagającą proces dydaktyczny innych wydziałów i dyscyplin. Można w związku z tym uznać istnienie niezrównoważenia rozwoju i nakładów inwestycyjnych pomiędzy jednostkami dydaktycznymi Uniwersytetu. Monitoring losów zawodowych absolwentów przebiega wielotorowo, a zebrane informacje przekładają się na angażowanie uczelni w rozwijanie kompetencji

językowych, kształcenie projektowe, rozwój kompetencji miękkich. Szczególnych danych dostarczają wyniki badań ELA. Raportowanie. Na stronie www Uczelni dostępne są dwa raporty: 1. Jakość kształcenia na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych Raport za rok akademicki 2017/2018 – ocena nie różnicuje kierunków prowadzonych na Wydziale. 2. Rekomendacje 3. Badanie dotyczące satysfakcji studentów UMK – Wydział Politologii i Studiów Międzynarodowych Raport Jakość kształcenia na Wydziale zawiera następujące elementy: a) zwrotność ankiet – zwrotność na poziomie 15%, - rekomendacja dot. intensywności akcji informacyjnej a ocenach studenckich; b) ogólna charakterystyka zajęć dydaktycznych – ocena uśredniona dla wydziału wyniosła 4,63, niewiele powyżej średniej UMK. Część zajęć została oceniona poniżej 4. Sformułowano rekomendacje dot. obsady zajęć dydaktycznych, dodatkowych hospitacji, rozmów z nauczycielami akademickimi. Za wskaźnik przyjęto brak ocen poniżej 4,0. c) efekty kształcenia – wyniki średni 4,8, powyżej średniej UMK. Raport stwierdza, że osiągnięto efekty kształcenia, wskazują to oceny powyżej 4,5. Zasadnym było nie tylko bazowanie na ocenie studenckiej, ale też np. samoocenie nauczycieli akademickich. W oparciu o raport wynikają rekomendacje odnoszące się do: obsady, hospitacji. Wybrane aspekty oceny własnej korespondują ze stanowiskiem ZO PKA w odniesieniu do programu (uwagi w cz. 2). Wskazano jako zalecenie nagradzanie nauczycieli akademickich. Przyjęto także wskaźnik – liczba pracowników za osiągnięcia dydaktyczne. d) hospitacje – potwierdziły dobre przygotowanie do prowadzenia zajęć, które prowadzono zgodnie z założeniami. Jako rekomendację zapisano częstsze hospitacje, w tym na półmetku oceny okresowej pracownika. Raport o nazwie Rekomendacje bazuje na badaniach, które objęły 50 studentów. Mimo iż badania nie są w pełni reprezentatywne, dostarczyły paru sugestii. Odnosiły się one do infrastruktury z apelem o jej zmianę. Względem pracy dziekanatu rekomendowano doskonalenie komunikacji, wobec organizacji dydaktyki – optymalizację zarządzania czasem. Uwagi odnoszące się do usług gastronomicznych sugerowały obniżenie kosztów wynajmu pomieszczeń.

Uczelnia zapewnia transparentność zarządzania i nadzoru nad jakością kształcenia, co wyraża upublicznianiem na swej stronie internetowej w stosownej podstronie informacji nt. SDA i księgi jakości. Jednakże nie można odnaleźć raportów i analiz na stronie głównej UMK. Wydział spełnia ten wymóg w pełni. Raporty są zwięzłe i bardzo syntetyczne. Ewaluacja jest przedmiotem dyskusji na posiedzeniu Rady Wydziału. Obieg informacji związanych z systemem jakości kształcenia na Wydziale jest transparentny, Wydział włącza pracowników i studentów w te same działania. Pracownicy są informowani o wynikach ewaluacji, w szczególnych sytuacjach przeprowadza się rozmowy, skracając okres do następnej ewaluacji lub poszerza zakres oceny. Część nauczycieli informuje studentów o wynikach ewaluacji, ale nie jest to powszechna praktyka. Wydział nie dysponuje wglądem do ocen ewaluacyjnych zajęć językowych, a taką potrzebę postrzega jako naturalną.

Strukturę SZJK uznać należy za odpowiednią z uwagi na bieżący stan rozwoju jednostki i wdrażanie reformy szkolnictwa wyższego. Dostosowano procedury i narzędzia diagnostyczne, co znalazło potwierdzenie w zupełnie nowej podstawie prawnej zarządzania jakością w UMK oraz jeszcze silniejszego powiązania z badawczym modelem uczelni. Wydział ma świadomość potrzeby stymulowania oraz organizowania pracy i środowiska akademickiego w zgodności ze współczesnym standardem. Podejmuje w tym zakresie zasadne rozwiązania, np. stałą ewaluację zajęć dydaktycznych (np. zróżnicowane ankiety, hospitacje) czy okresową ocenę nauczycieli akademickich, wybranych obszarów funkcjonowania jednostki. Uczelnia wskazała wpływ poprzednich akredytacji na Wydziale na kierunki stosunki międzynarodowe oraz politologia. Jako działania doskonalące wymieniono procedurę dyplomowania oraz silniejsze powiązanie ewaluacji z oceną pracowniczą. Zmodyfikowano strukturę ankiety ewaluacyjnej redukując liczbę pytań. Uspójniono procedurę dyplomowania, zapoczątkowano

ewaluację przy wykorzystaniu aplikacji mobilnej. Stwierdza się brak wyodrębnionego budżetu na potrzeby działań prorozwojowych powiązanych z pionem/osobami bezpośrednio zaangażowanymi w zarządzanie tokiem studiów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia w minionym roku akademickim został istotnie zmodyfikowany wskutek zmian przepisów prawa; uzyskania statusu uczelni badawczej; wewnętrznych działań ewaluacyjnych oraz wypracowania celów strategicznych rozwoju UMK. Z tego względu należy uznać, iż uczelnia rekonstruując WSZJK dokonała jego istotnego udoskonalenia. Nowe uregulowania określają przejrzyste zakresy kompetencji ciał / grup / osób. Wskazują cele działań ewaluacyjnych, zakres oceny, metody i narzędzia diagnozy. Mieszczą się one w tradycyjnym instrumentarium szkoły wyższej, ale jednocześnie są lepiej powiązane z jej specyfiką. Zatwierdzanie, zmiany i wycofanie programu przebiega w sposób formalny. Podobnie uczelnia proceduje w odniesieniu do rekrutacji i uznawania kwalifikacji. Ewaluacja obejmuje wszystkie etapy realizacji toku studiów. Atutem jest zintegrowanie WSZJK z modelem uczelni badawczej i zbudowanie kompleksowego Systemu Doskonałości Akademickiej. W tym procesie uczestniczą różne grupy interesariuszy, tj. nauczyciele akademicy, studenci, na poziomie wydziału w niewystarczającym stopniu przedstawiciele lokalnego otoczenia społeczno-gospodarczego. Podejmowane działania w zakresie monitorowania programów i sposobu ich realizacji są prawidłowe. Przynoszą pozytywne i wymierne rezultaty, choć nie zawsze w oczekiwanym przez studentów i kadrę terminie. Narzędzia pomiaru oraz analizy poziomu nauczania są transparentne i zobiektywizowane, przyczyniają się do doskonalenia sfery dydaktycznej i instytucjonalnej Wydziału oraz zarządzania. Wydział dysponuje raportami z analiz dot. jakości kształcenia, są one powszechnie dostępne na stronie www. Wydział angażuje studentów na różny sposób, np. poprzez gremia, samorząd i koła naukowe.

Gromadzi się materiały na potrzeby analiz i działań doskonalących, stanowią one punkt wyjścia dla efektywnego zarządzania oraz cyklicznej ocenie prowadzonej w ramach działań własnych oraz zewnętrznej akredytacji.

Słabością o charakterze systemowym jest niska zwrotność ankiet oraz nieskuteczność poprawy (zmiany) infrastruktury. Kolejną słabością jest pozyskiwanie informacji zwrotnej od absolwentów metodą ELA oraz upowszechnianie wśród studentów wyników ankiety ewaluacyjnej. Za niewystarczające należy uznać posilkowanie się wsparciem lokalnego otoczenia społeczno-gospodarczego o charakterze konsultacyjnym i bezpośrednio dydaktycznego. Z uwagi na uzyskanie statusu uczelni badawczej oraz członkostwo w europejskich sieciach uczelniano-badawczych, orientowanie się na międzynarodowe standardy kształcenia oraz zarządzania tokiem studiów należy uznać za rozwiązanie jak najbardziej optymalne.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

1. Wyposażenie wszystkich sal w sprzęt multimedialny (Uchwała nr 754/2013 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 12 grudnia 2013 r.)
2. Podjęcie działań celem zapewnienia silniejszej koncentracji badań naukowych w obszarze nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce oraz zintensyfikowanie współpracy w tym zakresie z krajowymi i zagranicznymi jednostkami naukowymi (Uchwała nr 754/2013 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 12 grudnia 2013 r.)
3. Modyfikacja opisu efektów kształcenia w sylabusach, tak aby spełniały kryteria przyjęte w Uczelni oraz rozważenia zasadności określenia efektów kształcenia dla modułów grupujących przedmioty dość odległe tematycznie z uwagi na problem związany z ustaleniem optymalnych sposobów weryfikacji tych efektów (Uchwała nr 754/2013 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 12 grudnia 2013 r.)
4. Za niewystarczające uznano relacje z otoczeniem zewnętrznym. (Uchwała nr 754/2013 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 12 grudnia 2013 r.)
5. Utworzenie sylabusu do praktyk zawodowych (Uchwała nr 754/2013 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 12 grudnia 2013 r.)

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

1. W okresie od momentu przeprowadzenia poprzedniej wizytacji w 2013 roku wydział wyposażył wszystkie sale w nowoczesny sprzęt multimedialny. Został on zaprezentowany członkom zespołu oceniającego w filmie przedstawiającym obecny stan infrastruktury dydaktycznej wydziału. Tym samym należy uznać, iż władze jednostki zastosowały się do zalecenia Prezydium PKA.
2. Prezydium PKA zaleciło silniejszą koncentrację badań naukowych w obszarze nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce oraz zintensyfikowanie współpracy w tym zakresie z krajowymi i zagranicznymi jednostkami naukowymi. Należy podkreślić, iż siedem lat później pracownicy legitymują się znaczącym dorobkiem naukowym w dyscyplinie nauk o polityce i administracji. Wielu z nich publikuje wyniki swoich badań zarówno w Polsce, jak i poza jej granicami. Wykazany dorobek jest znaczący i pod względem ilościowym, i pod względem jakościowym. Wydział współpracuje z szeregiem uczelni zagranicznych. Na tej podstawie należy stwierdzić, iż wydział dostosował się do zalecenia Prezydium PKA z 2013 roku.
3. Zmiany otoczenia prawnego, również w przedmiocie obowiązków dostosowawczych programów studiów, wymusiły poniekąd zmiany w opisie efektów kształcenia i poczynienie stosownych modyfikacji również w tym aspekcie w sylabusach. Dokonano stosownych zmian w programie studiów zgodnie z Uchwałą Nr 5 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 5 lutego 2019 r. w sprawie dostosowania programów studiów do wymagań ustawy z dnia 20 lipca

2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w związku z powyższym obowiązujące aktualne efekty uczenia się dla kierunku stosunki międzynarodowe, zostały zatwierdzone Uchwałą Nr 121 Senatu UMK z dnia 24 września 2019 r. Na tej podstawie należy stwierdzić, iż wydział dostosował się do zalecenia Prezydium PKA z 2013 roku.

4. Wydział podjął działania zmierzające do zintensyfikowania związków z otaczającym środowiskiem, współpracuje ze szkołami, z lokalnymi mediami, z instytucjami samorządowymi i administracji publicznej itd. Przekłada się to na: spotkania z interesariuszami, wpływ na konstrukcję programu studiów, udział w wydarzeniach, wystąpienia eksperckie, tworzenie wydarzeń angażujących lokalną społeczność.
5. Brak ten został uzupełniony. Wydział znowelizował dokumentację kierunku. Podczas ewaluacji sylabusów zwrócono uwagę na ich treść, aby je rozszerzyć, uzupełnić.
6. Uwzględniono uwagi interesariuszy zewnętrznych i studentów. Od roku 2013 zostali zatrudnieni nowi pracownicy, których badania współgrają z kierunkiem studiów. Wydział nieustannie podejmuje działania w celu przeniesienia do nowocześniejszego gmachu, a Rektor jest świadom potrzeb w tym zakresie. Od roku 2013 uspołniono kadrę pod względem dyscyplin, tematyki badań. Wydział rozszerza wsparcie studentów, w tym w ramach POWER.

Przewodniczący zespołu oceniającego

Dr hab. Przemysław Osiewicz

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunku jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art.

68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz

aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

